

mandagmorgen

TÆNKETANKEN

LauritzenFonden⁺

BRYD BARRIEREN

– En analyse af, hvordan flere unge i udsatte positioner kommer med i positive fællesskaber

KOLOFON

Analysen er finansieret af Lauritzen Fonden og udarbejdet af Red Barnet med input og bidrag fra Tænk tanken Mandag Morgen.

Udgivet af Red Barnet 2020

Red Barnet

Rosenørns Alle 12
1634 København V
Telefon 35 36 55 55
redbarnet@redbarnet.dk
www.redbarnet.dk

Red Barnet

Maria Sander, projektleder
Magnus Birk Clausen, udviklingschef
Lene Lykkegaard, projektkoordinator
Stella Faal, universitetspraktikant
Marianne Eriksen, grafisk designer

Tænk tanken Mandag Morgen

Mathias Heilesen, senioranalytiker
Ane Wilken, projektkoordinator
Lea Grønfeldt, senioranalytiker

Fotos

Forsidefoto, side 25, 27, 51 og 54: Unsplash
Side 5 og 30: Mette Frandsen
Side 17: Red Barnet
Side 11, 33 og 53: Privat foto

Tryk

Litotryk

INDHOLD

ALLE UNGE SKAL HAVE ADGANG TIL POSITIVE FÆLLESSKABER	4
RESUMÉ	6
SÅDAN ER ANALYSEN BLEVET TIL	8
UNGEINDBLIK: UNGDOMSRÅDET ÅBNEDE EN NY VERDEN	10
DEL 1: HVEM ER DE UNGE, SOM STÅR UDEN FOR FÆLLESSKABERNE?	12
INSPIRATION FRA PRAKSIS	20
DEL 2: BARRIERER FOR UNGES DELTAGELSE I FRITIDSFÆLLESSKABER	22
OPSUMMERING AF DEL 2	31
UNGEINDBLIK: MED ORKER OG TROLDE SOM KOMPAGNON	32
DEL 3: MULIGHEDER OG POTENTIALER FOR AT FÅ FLERE UNGE MED I FÆLLESSKABER	34
OPSUMMERING AF DEL 3	45
INSPIRATION FRA PRAKSIS	46
DEL 4: ANBEFALINGER TIL FÆLLESSKABER FOR UNGE I UDSATTE POSITIONER	48
UNGEINDBLIK: I FÆLLESSKABET FINDER MAN SVAR	52
LITTERATUR	54
DEM HAR VI TALT MED	57

ALLE UNGE SKAL HAVE ADGANG TIL POSITIVE FÆLLESSKABER

I Red Barnet arbejder vi med at skabe og styrke positive fællesskaber for børn og unge. Det gør vi, fordi det er i trygge fællesskaber, man kan træne sine kompetencer og gøre sig vigtige erfaringer, som kan overføres til forskellige livsarenaer. Det er i fællesskaber, man bliver god til noget, øver sig, fejler, udfordrer sig selv, samarbejder, planlægger og træner vedholdenhed. Det er i fællesskaber, man styrker sine ressourcer, sine relationer, sin selvtillid og sit selvværd. Det er i fællesskaber, at mange oplever følelsen af medborgerskab, og det er her, at langt de fleste oplever at få værdi som menneske.

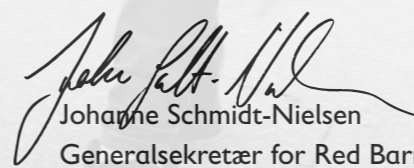
Danmark har mange fantastiske fritidsfællesskaber. Vi kender dem særligt fra det rige danske foreningsliv, hvor børn og unge dyrker alt fra fodbold, gymnastik og svømning til spejder, parkour og billedkunst. Traditionelt er Foreningsdanmark stedet, hvor børn og unge i princippet kan mødes på tværs af klasser og sociale skel, få nye venner og positive oplevelser – og hvor deres forældre kan se til fra sidelinjen og koordinere kørsel og kagebagning. Fritidsfællesskaberne findes også uden for Foreningsdanmark. De findes fx i ungdomsskolen, online hjemme bag skærmene og i forskellige fritidsjobs, hvor der bliver langet is over disken, gået med aviser eller fyldt varer op i supermarkederne.

Fællesskaber er vigtige og har mange positive effekter. De unge, som har bidraget til denne analyse, fremhæver især tre ting: Positive fællesskaber giver selvværd, de skaber et frirum, og de sikrer tolerance og udsyn. Derfor er det også vigtigt, at alle børn og unge har mulighed for at deltage i fællesskaberne. Men selv om potentialerne i fællesskaberne er store, er det ikke alle, der får del i dem.

Mange unge, som befinder sig i en udsat position, står uden for positive fællesskaber, men det kan være svært at fastslå, hvad der er årsag, og hvad der er virkning. Står de uden for fællesskaberne, fordi de er i en udsat position? Eller er de i en udsat position, fordi de står uden for fællesskaberne? Konsekvensen er i sidste ende den samme. De risikerer at havne på kanten af samfundets almene og kompetencegivende fællesskaber inden for job, uddannelse og fritid, netop i den overgangsperiode – ungdommen – hvor de skal til at vælge deres vej i livet.

Med denne analyse ønsker vi at belyse, hvilke unge der står uden for fritidsfællesskaberne, hvilke barrierer der forhindrer deres deltagelse, og hvilke potentialer der er for at få flere unge i udsatte positioner med i positive fritidsfællesskaber.

Vi håber, vi med analysen kan bidrage til, at der bliver skabt flere rummelige ungefællesskaber, hvor unge i udsatte positioner bliver mødt med de ressourcer, de har, og hvor ressourcerne bliver dyrket, styrket og bragt i spil på en måde, som kan kompensere for risikofaktorer i de unges liv. Og vi håber, at analysen kan inspirere alle jer, der arbejder med at styrke unge i udsatte positioner, så vi sammen kan sikre, at alle unge har adgang til fritidsfællesskaber, der kan skabe en positiv vej ind i voksenlivet.

Johanne Schmidt-Nielsen
Generalsekretær for Red Barnet

RESUMÉ

Med denne publikation
ønsker Red Barnet at
bidrage til, at flere unge i
udsatte positioner bliver
en del af positive
fritidsfællesskaber.

DEL 1 illustrerer, hvilke unge der står uden for fritidslivets fællesskaber. Her kan vi se, at unges sociale baggrund har betydning for deres deltagelse. Fx deltager unge, som har en social foranstaltning, mindre i fritidslivets fællesskaber, ligesom forældrenes ressourcer og etniske baggrund spiller ind.

DEL 2 undersøger, hvilke barrierer der står i vejen for deltagelse i positive fritidsfællesskaber blandt unge i udsatte positioner. Her indkredser vi i alt ti barrierer. Kun en enkelt barriere relaterer sig til de unge selv – nemlig manglende selvværd. Tre af barriererne er knyttet til forældrenes baggrund og ressourcer, mens fire barrierer hænger sammen med indbyggede dynamikker i fællesskaberne. Derudover står to strukturelle barrierer i vejen for de unges deltagelse.

DEL 3 belyser muligheder og potentialer for at overkomme barriererne og skabe positive fællesskaber, som unge i udsatte positioner indgår i. Her handler det dels om relationerne i fællesskabet, fx om rollemodeller og ung til ung-tilgang, dels om, hvordan fællesskabet bliver faciliteret, fx ved at nedtone konkurrenceelementer og skabe et frirum. Og endelig handler det om rammerne for fællesskabet, fx inddragelse af vigtige aktører gennem tværgående samarbejde.

DEL 4 perspektiverer analysen gennem otte anbefalinger til det videre arbejde med at skabe positive fællesskaber, som også unge i udsatte positioner kan indgå i:

VEJEN IND I FÆLLESSKABET

1. Klare metoder til opsporing og henvisning
2. Let tilgængelighed
3. Fokus på de voksnes relationskompetence
4. Tydelige normer

FORPLIGTELSE OG FASTHOLDELSE I FÆLLESSKABET

5. Mulighed for succesoplevelser
6. Noget at samles om
7. Ejerskab gennem involvering
8. Helhedsorienteret tilgang

Undervejs kan du få inspiration til arbejdet med at skabe inkluderende, ressourceopbyggende og forpligtende fællesskaber med unge i udsatte positioner gennem eksempler fra praksis samt indblik i unges konkrete erfaringer med fællesskaber.

SÅDAN ER ANALYSEN BLEVET TIL

Fællesskaber findes overordnet set i to kategorier: de uformelle fællesskaber, man har med venner og bekendte, som man selv vælger til, og de formelle fællesskaber såsom skoleklasser, arbejdspladser og fritidsaktiviteter, hvor man ikke selv vælger, hvem man er sammen med, uagtet at man selv har valgt, fx hvilken skole man går på, eller hvilken fritidsaktivitet man dyrker. Fokus for denne analyse er de formelle fritidsfællesskaber.

I analysen fokuserer vi på aldersgruppen 13-17 år og særligt på tre arenaer: Foreningsliv, fritidsjobs og ungdomsskoler. Foreningslivet er valgt som arena, fordi en meget stor andel af børn og unge i Danmark er en del af foreningslivet. Vi har interesseret os for, hvad det er, foreningslivet kan, når det skaber positive fællesskaber, som unge i udsatte positioner indgår i. Samtidig har vi kigget på, hvilke unge der ikke deltager i det brede foreningsliv og hvorfor. Fritidsjobs er valgt som arena, fordi flere undersøgelser viser, at fritidsjobs kan styrke unges personlige, sociale og faglige kompetencer og herigennem have positiv indflydelse på tilknytningen til fx uddannelse og beskæftigelse¹. Det gælder især for unge i udsatte positioner. Ungdomsskoler er valgt som arena ud fra en tese om, at de kan noget særligt i forhold til unge i udsatte positioner, fordi alle unge har mulighed for at træde ind i ungdomsskolernes fællesskaber på lige vilkår.

Analysen er udarbejdet på baggrund af en omfattende dataindsamling i efteråret 2019 og foråret 2020 gennemført af Red Barnet og Tænk tanken Mandag Morgen. Dataindsamlingen består af:

- Tre workshops om ungefællesskaber med i alt 26 unge, der har bidraget med deres erfaringer og perspektiver på, hvad et positivt fællesskab er, hvordan man bliver en del af det, og hvad der kan skubbe en ud af det.
- Interview med 11 unge om deres erfaringer med at være inden for og uden for positive fællesskaber.
- Interview med 26 forskere, eksperter og praktikere, der har viden om og/eller erfaring med at skabe positive fællesskaber for unge i udsatte positioner.
- Særkørsler fra Danmarks Statistik: Tal fra 2017, som viser andelen af unge i alderen 13-17 år, der er i fritidsjob, opdelt på forskellige baggrundskarakteristika.
- Systematisk gennemgang af den danske litteratur på området udgivet inden for de seneste ti år.

DE UNGE INFORMANTER

Når vi skriver 'unge i udsatte positioner' i analysen, er vores tilgang bred. Udsathed kan både handle om klassiske socioøkonomiske risikofaktorer og om lav trivsel og mental sundhed. Det, der har været definerende for vores tilgang til udsathed, har været deltagelsesgraden i positive fællesskaber.

De unge, som har bidraget til analysen, har derfor ikke deltaget med afsæt i 'udsathed', men på baggrund af deres erfaringer med fællesskaber – både med at være en del af positive fællesskaber og med at stå udenfor. Kontakten til de unge, som har bidraget til analysen, er gået gennem tilbud, organisationer og projekter, der arbejder med unge i udsatte positioner. Nogle af de unge er udsat for risikofaktorer i deres liv, som gør, at de vil kunne karakteriseres som værende i en udsat position. Andre er ikke. Fælles for dem er, at de har værdifulde erfaringer med at stå uden for positive fællesskaber, og at det at stå uden for fællesskaber ser ud til at have konsekvenser for deres trivsel, uanset graden af udsathed. Fælles for dem er også, at de alle har bidraget til analysen med stort engagement, og deres ressourcer er trådt særdeles stærkt frem i vores møde med dem.

UNGEINDBLIK:

Ungdomsrådet åbnede en ny verden

Toufic, 23 år, arbejder i pensionsrådgiverfirma, frivillig baskettræner i **GAME Denmark**

I 2013 kom jeg med i et superfedt fællesskab. Jeg havde en kammerat ved navn Jakob, som nærmest pressede mig ind i Ballerups Ungdomsråd. Jeg var den klassiske type, der bare ville hænge ud og spille noget bold. Men jeg kom med og mødte de andre, og de var åbne, og vi debatterede. Vi snakkede om, hvad vi kunne gøre for at gøre Ballerup Kommune til et bedre sted for unge. Det var en kæmpe, kæmpe oplevelse for mig. Det var virkelig fedt at få lov til at gøre en forskel og være med i nogle aktiviteter.

Det var en åbenbaring for mig. Jeg opdagede, at man kan gøre en forskel for andre. Jeg tænkte først: "Det må der være andre, der kan klare. Hvordan skulle min stemme gøre en forskel? Sådant en lille dreng fra Måløv." Men hvis du har det mindset og aldrig tør sige din mening, så er det ærgerligt. For mig åbnede det en helt ny verden at finde ud af, at man godt kan blive hørt bare ved at gøre en indsats.

Jakob og jeg snakkede om nogle idéer til, hvad man kunne gøre i lokalsamfundet, for der var hele tiden artikler om Hedegårdsdrengene, Loyal to Familia og forskellige konflikter. Det påvirkede mig negativt. Det gjorde, at folk omkring mig, som var etniske danskere, så ned på mig, og det gjorde det sværere for mig at komme ind i andre fællesskaber. Men så tog Jakob beslutningen og pressede mig ud i det. Der er så mange muligheder og så mange, som ikke tør gribe mulighederne. Så er det fedt, at der er nogle, der tør presse andre ud over deres grænser. Så det var faktisk det, der gjorde det.

Jeg var solgt. Allerede efter første møde blev der eksekveret på idéerne, som vi havde. Der blev gjort noget, og det var superfedt.

Jeg boede på Nørrebro med mine forældre frem til 3. klasse, og så flyttede vi til Måløv. Jeg kom fra en klasse, hvor alle var indvandrere, til en klasse, hvor jeg var den eneste. Men inden da skiftede jeg mellem fem skoler. Det var superhårdt. I den klasse, jeg kom fra, var alle indvandrere, og der var plads. Men da jeg kom ind på den nye skole, var det meget svært at komme ind i fællesskabet. Jeg sad altid ude på legepladsen for mig selv i et hjørne. På et tidspunkt var der én fra klassen, som spurgte, om jeg ville lege fangeleg. "Jo, superfedt!" Men da jeg endelig fik fanget én, så råbte hun: "Skrid, lad mig være!" Så blev ens selvværd og selvtillid banket helt ned. Så satte jeg mig ned i hjørnet igen.

Men da jeg kom til Måløv, var det meget bedre. Der blev taget hånd om én. Jeg blev hurtigt gode venner med én, der hed Kenneth. Han tog mig med hjem, og vi sad og spillede. Hans forældre var superflinke, selvom jeg var den eneste indvandrer i klassen. Hver gang vi havde klassearrangementer, hvor der skulle være mad, så havde hans forældre hentet halalkød til mig, uden at jeg havde sagt noget. Det genopbyggede min tillid til samfundet som helhed. Der er folk, der er godhjertede.

Noget, jeg selv har gjort meget, er at overskride mine grænser på en balanceret måde. Og at turde fejle. For mit vedkommende var jeg privilegeret nok til at have en ven, der pressede mig ind i et fællesskab. Det var ligesom at hoppe ud fra tremetervippen. Men du hopper ud og finder ud af, at der ikke er noget farligt ved det. Fejler du? Så kig på, hvad du kan lære af at fejle. Jeg prøver bare at sige til mig selv: "Prøv at høre, du kan godt." I sidste ende er erfaring med til at forme én.

DEL 1:

Hvem er de unge, som står uden for fællesskaberne?

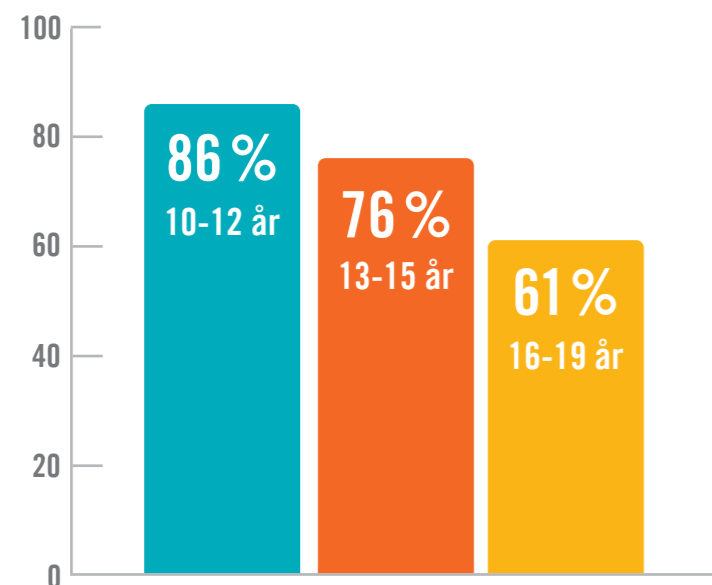
I denne del afdækker vi mønstre relateret til, hvilke unge der står uden for positive fritidsfællesskaber. Det gør vi primært ved hjælp af særkørsler fra Danmarks Statistik samt kortlægning af den danske litteratur på området.

DELTAGELSE I FRITIDSAKTIVITETER DALER MED ALDEREN

Unge deltagelse i foreningslivet og fritidsaktiviteter daler med alderen. Der er en tendens til, at unge fra omkring 15-årsalderen fravælger idrætsaktiviteterne og foreningslivet.

Andelen af unge, der har et fritidsjob, stiger omvendt støt, fra de unge er 13 til 17 år.² Det hænger sammen med, at de først lovligt må arbejde, når de fylder 13 år, og at der, indtil de fylder 15 år, er en række begrænsninger for, hvilke typer opgaver de må varetage og hvor længe.³

Andel af unge, der dyrker sport/motion:

Kilde: Danskernes motions- og sportsvaner 2016, Idrættens Analyseinstitut 2016.

PIGER OG DRENGE DELTAGER LIGE MEGET

Der er kun marginale forskelle på pigers og drenge deltagelse i foreningslivet. Drengene deltager lidt hyppigere, dvs. flere gange om ugen end pigerne. Der lader dog til at være forskel på typen af fritidsaktiviteter, hvor fodbold eksempelvis er den absolut mest foretrukne sport blandt drengene, mens pigerne i højere grad går til svømning og gymnastik.⁴ Ifølge Maja Pilgaard, tidligere forskningsleder ved Idrættens Analyseinstitut og forfatter til en række rapporter om unges deltagelse i foreningslivet, bliver pigernes deltagelse i idrætsfællesskaber lettere påvirket af forældrenes baggrund og vaner.

Lidt flere piger end drenge har et fritidsjob.⁵ Piger og drenge vælger ofte forskellige typer af jobs.

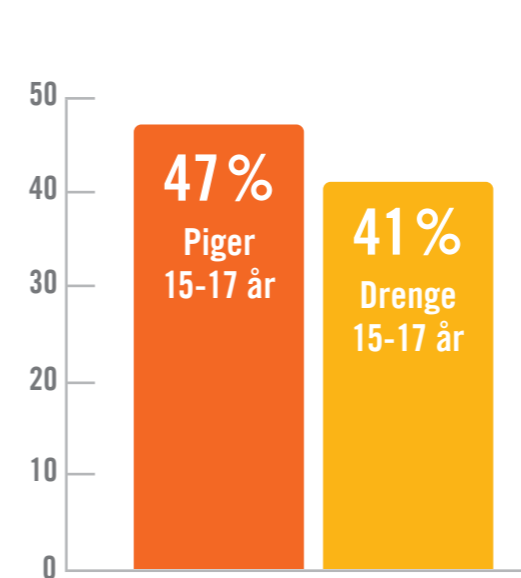
Ca. 35 % af de 14-17-årige benytter ungdomsskolernes fritidstilbud. Også her er der en nogenlunde ligelig fordeling mellem piger og drenge med kun en lille overvægt af drenge.⁶

Pigernes deltagelse falder, både hvis forældrene bliver skilt, hvis forældrene ikke selv dyrker idræt, og hvis forældrene har en ikkevestlig baggrund. Det er ikke i samme grad tilfældet for drengenes deltagelse.”

Maja Pilgaard, tidligere forskningsleder ved Idrættens Analyseinstitut

Andel af unge, der har et fritidsjob:

Pigerne starter typisk med at passe børn, mens drengene går med aviser eller reklamer.”

Niels-Henrik M. Hansen, tidligere lektor ved Center for Ungdomsforskning og ejer af Surveyeksperten

Kilde: Tænketanken Mandag Morgens særkørsel fra Danmarks Statistik, 2019 (tal fra 2017).

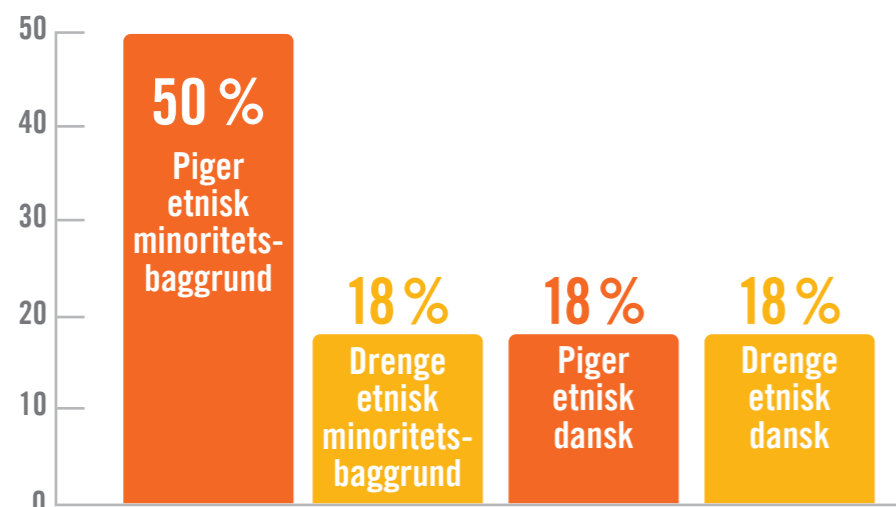
PIGER MED ETNISK MINORITETSBAGGRUND STÅR UDEFOR

Selv om piger og drenge generelt er lige aktive i foreningslivet, er der store forskelle, når der tages højde for etnisk minoritetsbaggrund. Piger med etnisk minoritetsbaggrund deltager markant mindre i fritidsaktiviteter og har i mindre omfang fritidsjobs.⁷ Det betyder dog ikke, at piger med etnisk minoritetsbaggrund ikke deltager i fællesskaber, men at de deltager i en anden slags fællesskaber. Eksempelvis er unge med etnisk minoritetsbaggrund i langt højere grad aktive i religiøse fællesskaber end etnisk danske unge.⁸

Hvis tendenserne fra en undersøgelse af fire kommuners ungdomsskoler også gælder for resten af landets ungdomsskoler, lader det ikke til, at unge med etnisk minoritetsbaggrund er underrepræsenterede på ungdomsskolerne. Tværtimod er der i de fire undersøgte kommuner en lille tendens til, at unge med etnisk minoritetsbaggrund går en smule mere i ungdomsskole end etnisk danske unge.⁹

En af forklaringerne på dette kan være, at nogle af de piger med etnisk minoritetsbaggrund, som normalt ikke får lov at deltage i fritidstilbud, hvor de skal være ude om aftenen, godt må deltage i ungdomsskolernes fællesskaber. Hanne Tjessem, viceleder på Høje-Taastrup Ungdomsskole forklarer, at nogle piger netop får lov, "fordi det hedder ungdomsskole".

Andelen af 13-14-årige, der aldrig deltager i en fritidsaktivitet:

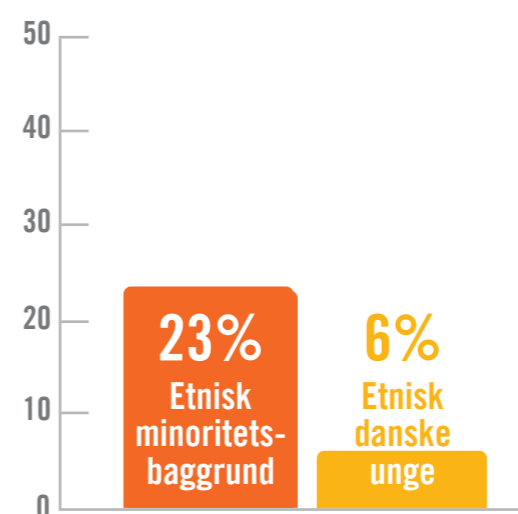
Kilde: Et aktivt fritidsliv skaber større trivsel, Børnerådet, 2014.

Alle har brug for anerkendelse, og hvis man hungrer efter det, vil man søge det de lettest tilgængelige steder. Nogle gange er det bare lettere at få anerkendelse fra de negativt prægede miljøer end i de positive fællesskaber. I foreningslivet får man oftest først anerkendelse, hvis man er dygtig til sportsgrenen, eller hvis man indtager en anden særlig rolle i fællesskabet.”

Marlene Enersen Maagaard, idrætskonsulent i Fritidsafdelingen, Slagelse Kommune

Andelen af unge, der deltager i en religiøs aktivitet mindst én gang om måneden:

Kilde: Børn og unge i Danmark – velfærd og trivsel 2018, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2018.

NOGLE UNGE ER SVÆRE AT NÅ

De praktikere, vi har talt med, fremhæver især to typer af unge, som står uden for positive fritidsfællesskaber: såkaldt henholdsvis indadreagerende og udadreagerende unge. De indadreagerende unge karakteriseres som stille, ensomme og socialt isolerede. De er svære at nå og få med i positive fællesskaber, fordi de bliver overset af både forældre og fagpersoner.

De udadreagerende unge karakteriseres som værende på kanten af kriminelle miljøer. Det er unge, som fylder meget i gadebilledet, men som er svære at nå, fordi det er en udfordring at skabe fællesskaber, som er attraktive og udgør et reelt alternativ til de negativt prægede fællesskaber, de allerede er en del af.

“

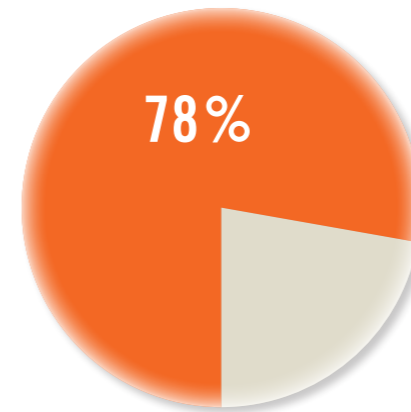
Hvis det foregår hjemme på værelset, så er der ingen, der lægger mærke til det. Så skal der ekstreme midler til, som at de begynder at skære i sig selv og lignende, for at der er nogen, der får øje på dem. For de ødelægger ikke noget og gør ingen skade. Hvordan skal vi få øje på dem?”

Jens Skov Jørgensen, ungdomsskoleleder, Rebild Ungdomsskole

UNGE MED SOCIALE FORANSTALTNINGER HAR SJÆLDNERE ET FRITIDSJOB

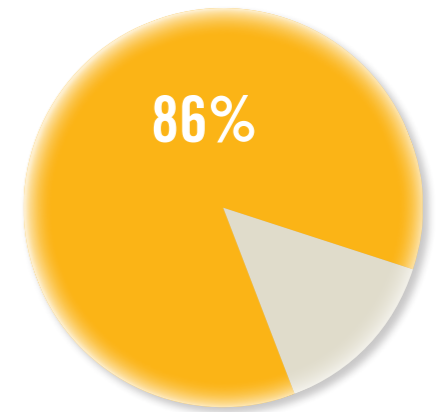
Unge, som enten er anbragt uden for hjemmet eller modtager en forebyggende foranstaltning, deltager generelt i mindre grad i foreningslivets fællesskaber end deres jævnaldrende.¹⁰ Det samme gør sig gældende for deltagelse i fritidsjobs.⁵

Andelen af 11-årige, der deltager i organiserede fritidsaktiviteter:

Børn med forebyggende foranstaltninger

- Deltager
- Deltager ikke

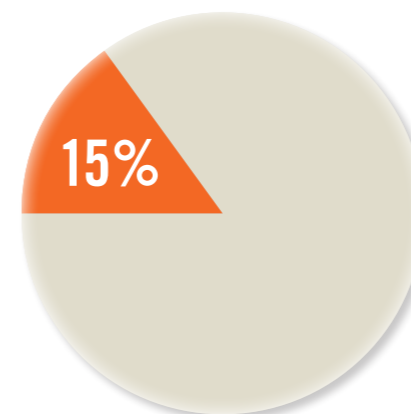

Alle børn

- Deltager
- Deltager ikke

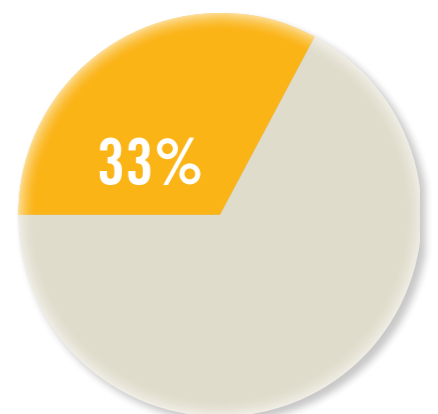
Kilde: 11-årige børns fritidsliv og trivsel, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2015.
 Note: Undersøgelsen dækker ikke 13-17-årige, men det er oplagt at antage, at tendensen fortsætter i teenageårene.

Andelen af 13-17-årige, der har et fritidsjob:

Unge med mindst én foranstaltning og/eller anbringelse

- Har fritidsjob
- Har ikke fritidsjob

Unge uden foranstaltning eller anbringelse

- Har fritidsjob
- Har ikke fritidsjob

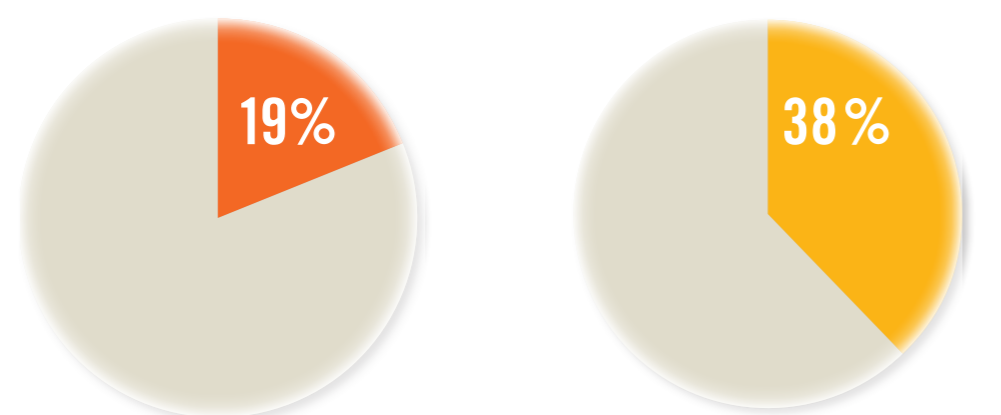
Kilde: Tænk tanken Mandag Morgens særkørsel fra Danmarks Statistik, 2019 (tal fra 2017).

FORÆLDRENS RESSOURCER PÅVIRKER UNGES DELTAGELSE

Unge fra familier under fattigdomsgrænsen* er mindre aktive i foreningslivet end unge fra familier over fattigdomsgrænsen. Unge, der bor med en enlig forælder, i en sammenbragt familie eller er anbragt uden for hjemmet, deltager heller ikke lige så meget i foreningsfællesskaberne som børn og unge fra toforsørgerfamilier. Også unge af forældre med en kort uddannelse og unge af forældre, der ikke er i beskæftigelse, deltager mindre i foreningslivet.^{8,11} Endvidere deltager unge, hvor ingen af de øvrige familiemedlemmer er aktive, også mindre i foreningslivet.⁴

Mønstret går delvist igen, når man ser på unges tilbøjelighed til at have et fritidsjob. Unge fra familier under fattigdomsgrænsen har i mindre grad fritidsjobs end unge fra familier over fattigdomsgrænsen.⁸ I dag er det især unge fra middelklassefamilier, som deltager i fællesskabet omkring et fritidsjob. Her har de unges omgangskreds også betydning, og unge er mindre i fritidsjob, hvis deres omgangskreds heller ikke er.¹²

Andelen af 7-19-årige, der ikke går til sport/motion:

Unge fra familier over fattigdomsgrænsen

- Går ikke til sport/motion
- Går til sport/motion

Unge fra familier under fattigdomsgrænsen

- Går ikke til sport/motion
- Går til sport/motion

Kilde: Børn og unge i Danmark – velfærd og trivsel 2018, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2018.

Der er faktisk sket et skift. Tidligere var det børn fra fattige kår, der arbejdede; nu er det middelklassens børn, der arbejder.”

Niels-Henrik M. Hansen, tidligere lektor ved Center for Ungdomsforskning

*Målt ved 50-procent-medien.

Andelen af 13-15-årige, der dyrker sport/motion:

Unge, hvor begge forældre er arbejdsløse

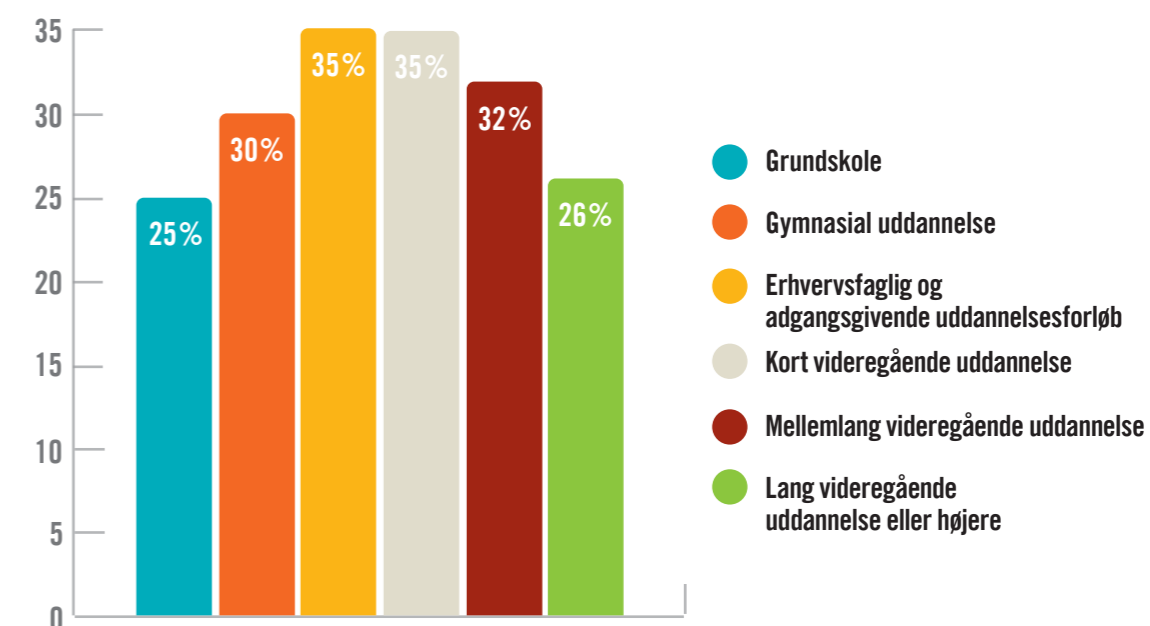
- Dyrker sport/motion
- Dyrker ikke sport/motion

Unge, hvor begge forældre er i arbejde

- Dyrker sport/motion
- Dyrker ikke sport/motion

Kilde: Danskernes motions- og sportsvaner 2016, Idrættens Analyseinstitut, 2016

Andelen af 13-17-årige, der har fritidsjobs, baseret på forældres uddannelse:

Kilde: Tænk tanken Mandag Morgens særkørsel fra Danmarks Statistik, 2019 (tal fra 2017).

INSPIRATION FRA PRAKSIS

PURHUS IDRÆTSFORENING

Træningen foregår både på skærmen og i træningscenteret

Purhus Idrætsforening har lavet et træningscenter til e-sport i regi af idrætsforeningen. Der har tidligere været etableret et hold i samarbejde med Parasport Danmark for unge med særlige behov i alderen ca. 13-16 år. Det var især unge med diagnoser som ADHD og autisme. Fællesskabet på holdet for unge med særlige behov var godt, bl.a. fordi det for disse unge kan være lettere at danne venskaber, når de kan kigge ind i en skærm, men også fordi de unge kan spejle sig i hinandens udfordringer fra hverdagen.

Der var et tæt samarbejde med en specialskole i nærheden, hvor e-sportstrænerne lærte om målgruppen af lærerne, og lærerne indledningsvist deltog i træningen. Det gav mulighed for, at e-sportstrænerne gradvist kunne opbygge en relation til de unge.

E-sportstræningen er bygget op af en kombination af spil og fysisk aktivitet. Fx med en fysisk forhindringsbane, hvor deltagerne skal vælge forskellige veje, alt efter hvilket kort de har fået. På den måde får de pulsen op, samtidig med at de træner 'mapping', som er relevant for spillet. Aktiviteterne tilrettelægges, så de unge kan opnå resultater. Unge med særlige behov har ikke nødvendigvis så mange fritidsfællesskaber at vælge imellem, så især på de hold var der fokus på, at de fik succesoplevelser.

DEN BOLIGSOCIALE HELHEDSPLAN LOLLAND

Helhedsindsats betaler sig

Den boligsociale helhedsplan på Lolland er afgrænset til fire boligselskaber, hvor ca. 60 % af beboerne er uden for arbejdsmarkedet. Mange unge vokser derfor op i hjem, hvor det ikke er normalen at stå op om morgenen og møde ind på arbejde. Et fritidsjobprojekt for 13-18-årige var en indsats støttet af satspuljen til at hjælpe unge ud i ordinært fritidsjob gennem støtte til at finde fritidsjob, skrive ansøgninger og CV, træning i at præsentere sig selv og gå til jobsamtaler samt støtte til, hvordan man indgår i et arbejdsfællesskab.

Det var svært at finde relevante fritidsjobs – især til unge under 15 år. Det var en udfordring at få virksomhederne til at ansætte unge fra udsatte boligområder, og de unge viste sig også at være meget udfordrede. Projektet blev derfor mere omfattende end forventet. Det var nødvendigt at indføre en fireugerspraktik hos boligselskabernes viceværter, hvor de unge blev trænet i basale jobfærdigheder, før de kom i ordinært fritidsjob. Dertil blev der brugt ressourcer på at etablere et lokalt virksomhedsnetværk, på at være tilgængelig for de unge og sparre om jobrelaterede udfordringer samt at være tilgængelig for virksomhederne og rådgive og mægle ved eventuelle konflikter. Der blev også faciliteret et netværk, hvor fritidsjobbere kunne sparre med hinanden, og man gik i dialog med forældre og hjalp med at oprette frikort, bankkonto m.m. Ca. 55 unge var igennem forløbet, og omkring 75 % af dem fortsatte i et ordinært fritidsjob.

Karsten Jensen, projektleder i helhedsplanen, fortæller: "Det er verdens dyreste fritidsjob. Men det kan gøres op i, hvor mange unge der fortsætter med at være i fritidsjob og senere fortsætter i ungdomsuddannelse, fordi de får et normalt liv. Det er et håbløst regnestykke, men jeg er ikke i tvivl om, at det er økonomisk bæredygtigt på sigt."

HØJE-TAASTRUP UNGDOMSSKOLE

Lav barriere for deltagelse tiltrækker – og åbner for nye muligheder

Høje-Taastrup Ungdomsskole arbejder for, at alle unge, uanset hvilke forudsætninger de har, bliver en del af et positivt fællesskab omkring et fælles tredje. Om det fælles tredje er en musicalforestilling, en knallertmotor, koreansk popmusik eller kodning af computerspil, er underordnet. Når først en interessant aktivitet har fået en ung ind i ungdomsskolens rammer, står ungdomsskolen klar til at facilitere relationer, fællesskaber og ikke mindst muligheden for at engagere sig på flere forskellige niveauer. At styrke unges demokratiske indsigt og aktive medborgerskab er en del af ungdomsskolernes formålsparagraf. På Høje-Taastrup Ungdomsskole spænder mulighederne for at engagere sig fra medbestemmelse og indflydelse på selve undervisningen og sociale aktiviteter i ungdomsskolen, over deltagelse i ungdomsskoleråd og bestyrelse.

Det er nemt at tage det første skridt ind i ungdomsskolen; det er lokalt, gratis, vidt-favnende, konkret, fornuftigt og sjovt. Og ungdomsskolen arbejder for, at det også er nemt at tage de videre skridt fra ungdomsskolens trygge rammer til en stadig større omverden, efterhånden som den unge får gode erfaringer, større netværk og selvtillid.

DEL 2:

Barrierer for unges deltagelse i fritidsfællesskaber

Som det fremgår af del 1, tegner der sig et billede af, at forskellene på, hvilke unge der deltager i fritidsfællesskaberne, blandt andet handler om de unges alder, etnicitet og sociale baggrund. I denne del undersøger vi, hvilke barrierer der står i vejen for deltagelsen. Nogle af barriererne handler om de unge selv og om deres familier. Andre barrierer handler om fællesskabernes indbyggede dynamikker eller om samfundets systemer og strukturer.

BARRIERER HOS DE UNGE

Manglende selvværd og tro på egne evner

Lavt selvværd og en manglende tro på sig selv præger mange af de unge, som står uden for fritidslivets fællesskaber. Det lave selvværd udgør en væsentlig barriere – også fordi det sætter sig som en opgiveness ift. at sætte mål i livet og tro på, at man kan nå dem.

Manglen på ambitioner kommer ikke kun fra de unge selv, men også fra de voksne, der omgiver de unge i hverdagen, fx forældre og lærere. Desværre bliver den måde, unge opfattes på af deres omgivelser, internaliseret, og et lavt selvværd hos en ung bliver nemt fastholdt af, at voksne bekræfter den unges selvopfattelse gennem manglende ambitioner.

Selvværdet kan ifølge de unge også få knubs, hvis de ikke bliver accepteret i de fællesskaber, de ønsker at være en del af. Det kan skubbe dem ind i negativt prægede fællesskaber, hvor de lader sig presse til at gøre ting, de ikke har lyst til, for at få den anerkendelse, man som menneske helt fundamentalt søger. De unge, vi har talt med, nævner fx at pjække, ryge eller stjæle.

Det, der hele tiden slår mig, er deres manglende selvværd. Det er ikke kun selvtillid, men dybere end det. Selvværdet, hvor man tror på, at man er god nok, mangler de. Vi møder jo en gruppe unge, som rigtig gerne vil, men som ikke tør.”

Karsten Jensen, projektleder, Helhedsplan Lolland

Der er mange unge, som har en tendens til at fokusere på selvtilliden, og hvad man kan, frem for hvem de egentlig er. Selvværdet er rigtig vigtigt. Hvem er jeg ud over de ting, jeg kan?”

Sara, 24 år

Man får en følelse af, at det, man gør, er forkert. Hvad er det, jeg gør forkert, som gør, at jeg ikke må være med? For de andre er jo tydeligvis sig selv, og de har det fint, men der er ikke plads til mig. Så begynder man at tænke, at man må ændre sig. Men det er faktisk ikke rart at være en anden person end den, man er.”

Ingrid, 19 år

BARRIERER HOS FORÆLDRENE

Økonomi

En barriere for adgang til foreningslivet kan i nogle tilfælde helt lavpraktisk være, at forældrene ikke har råd.^{8,13} Mange foreningsaktiviteter koster penge, og det er et nemt sted at spare, hvis familiens økonomi er presset.

Personlige og sociale ressourcer

En anden væsentlig barriere for unges deltagelse i fritidsfællesskaber er manglende opbakning fra familien. Unges deltagelse i foreningslivet hænger i høj grad sammen med deres forældres deltagelse.⁴ Også i andre typer af fritidsfællesskaber kan det udgøre en barriere for de unges deltagelse, når forældrene ikke har ressourcer til at motivere og støtte deres barns deltagelse.

Det samme gør sig gældende, når de unge skal have et fritidsjob. Børn af arbejdsløse forældre er således også selv i mindre grad i arbejde.⁸ Desuden får unge ofte deres fritidsjobs gennem familie, venner og bekendte.¹² Hvis de unges netværk har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, kan dette derfor være en helt konkret barriere for anskaffelsen af et fritidsjob.

Fritidsaktiviteter er et af de første steder, man kan skære fra, hvis man ikke har så mange penge derhjemme. Det er ikke kun kontingentet, der koster penge, det er også udstyret, udflugterne osv.”

Mai Heide Ottosen, seniorforsker hos VIVE

Kulturelle forskelle

Især piger med etnisk minoritetsbaggrund deltager i mindre grad i forenings- og arbejdsfællesskaberne end deres jævnaldrende. Her er en af barriererne kulturelle forskelle. En rapport udarbejdet for det daværende Ministerium for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold fremhæver, at særligt piger med etnisk minoritetsbaggrund kan opleve kønsrolleforventninger og social kontrol som en barriere for at indgå i fritidsfællesskaber. Det skyldes bl.a., at de unge piger ofte forventes at komme direkte hjem fra skole, og at det kan være ildeset, hvis deres fritidsliv involverer det modsatte køn.¹⁴ Det kan begrænse pigernes muligheder for at deltage i fritidsfællesskaberne. Eksempelvis kan det opfattes som upassende, hvis svømmetræningen ikke er kønsopdelt.¹³

BARRIERER I FÆLLESSKABERNE

Sen start i foreningslivet

Mange af de unge, som deltager i foreningsfællesskaber, kommer fra familier, som ved, hvad foreningslivet handler om, og som kender til sportsgrenen i forvejen. Derfor er mange foreninger primært orienteret mod unge, som begynder tidligt, og hvis forældre vælger for dem.

Unge, der i en sen alder starter til en foreningsaktivitet, og som derfor typisk begynder på et lavere niveau, er sværere for fællesskaberne at inkludere. Det hænger sammen med, at foreningerne typisk er bygget op efter en logik om, at børnene starter tidligt og forbedrer sig løbende. Så når unge først begynder sent, er der ikke et hold, der både er alderssvarende og matcher deres niveau.¹⁵ Dette er særligt et problem for de store holdidrætter, fordi der er så mange unge, som har brugt rigtig mange timer på at dygtiggøre sig.

Skjulte normer

Alle fællesskaber har nogle normer eller en kultur, man skal kunne aflæse og tilpasse sig. Nogle unge kan have brug for hjælp til at afkode disse normer. Det kan fx være ved hjælp af en voksen, som laver konkrete øvelser eller lege, der indirekte viser, hvordan man gør tingene i det specifikke fællesskab. Det kan også være simple tiltag som fx skilte, der tydeligt viser en ny, hvilken dør man bruger som indgang. Og det kan også være de andre unge i fællesskabet, der er fortrolige med vanerne, som sørger for at vise den nye til rette. Hvis normerne ikke er tydeliggjorte, kan de udgøre en væsentlig barriere for unges deltagelse.

Litteraturen afdækker, at bl.a. foreningsfællesskaber kan være dårlige til at inkludere børn og unge, som ikke nødvendigvis forstår de sociale spilleregler.¹⁶ I en publikation fra Socialstyrelsen påpeges det, at "mange sociale fællesskaber er præget af normer og forestillinger, som ekskluderer, stigmatiserer og gør det vanskeligt for nogle unge at føle, at de hører til".¹⁷

Kultur og normer betyder også noget for, om unge i udsatte positioner inkluderes i fællesskabet omkring fritidsjobs. For mange af dem kan det være svært at leve op til de krav, der stilles på arbejdsmarkedet. Mudi Jarkass, daglig leder hos FRAK, forklarer: "Der er mange arbejdspladser, som ikke vil acceptere, hvis den unge kommer for sent eller måske helt glemmer at møde på arbejde en enkelt dag. Men de her unge kan lave småfejl, og derfor skal der være rimelig højt til loftet."

Foreningerne er ikke altid så gode til at forklare dem, som ikke er fortrolige med foreningskulturen, hvad det handler om, fx at man skal have kage med, eller at man skiftes til at køre til fodboldkampe."

Søren Østergaard, centerchef, Center for Ungdomsstudier

Man skal ikke være naiv, for lige så inkluderende idræt kan være, lige så ekskluderende kan det være."

Marlene Enersen Maagaard, idrætskonsulent i Fritidsafdelingen, Slagelse Kommune

Det kan være svært, hvis der er en anden kultur. Man skal tilpasse sig fællesskabets normer. Og der kan man nogle gange have brug for, at nogen guider en i det. Så man ikke går på kompromis med sig selv, men samtidig følger rammerne."

Lea, 20 år

Manglende ungeinvolvering

Det udgør en barriere for deltagelse i fritidsfællesskaber, når foreninger og tilbud organiserer sig på måder, hvor unge kommer til at optræde som passive brugere frem for positive bidragsydere. En rapport fra Socialstyrelsen påpeger, at ”manglende, sporadisk eller mangelfuld involvering fører til oplevelser af skuffelse og ’deltagelses-træthed’”.¹⁷

“
Nogle gange kan det være svært, fordi tingene måske er anderledes, end man er vant til. Tingene kan foregå på en anden måde, og det kan være svært at gennemskue.”

Khalil, 18 år

“
Hvis de unge føler, at de er mere brugere, end de er medlemmer, vil de ofte være mindre motiverede for at tage del i foreningslivet.”

Frederik Fredslund-Andersen, chef for foreningsudvikling hos Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF)

Flere af de praktikere, vi har talt med, har erfaringer med at udvikle tilbud, som de oplever, der er et behov for blandt unge, men uden at involvere unge i udviklingen. Når tilbuddet så igangsættes, er der enten ingen unge, der benytter sig af det, eller tilbuddet må justeres betragteligt for at imødekomme det reelle behov hos målgruppen.

“
At inddrage de unge er vigtigt, men de skal faktisk også mærke, at det bliver brugt til noget. Det skal jo ikke bare være pseudoinddragelse.”

Claus J. Blomgreen, leder, Medvind i Østerbyen

Fordomme og diskrimination

Arbejdsgiveres fordomme kan også være en barriere for, om især unge med etnisk minoritetsbaggrund deltager i fællesskaber omkring fritidsjobs. Unge indvandrere og efterkommere fremhæver således arbejdsgiveres fordomme som en begrænsning for at komme i fritidsjob.¹² Dette er ikke blot en oplevelse, de unge har, men snarere en veldokumenteret tendens. Både danske og internationale studier viser, at personer med mellemøstlige navne systematisk nedprioriteres i rekrutteringsprocesser.¹⁸ Dermed kan diskrimination på arbejdsmarkedet stå i vejen for, at unge med etnisk minoritetsbaggrund eller med adresse i udsatte boligområder får et fritidsjob.

Boligområdet har et ry, som gjorde, at virksomhederne ikke ville tage imod de unge på deres glatte ansigt [...]. Det er svært at rydde historikken af vejen – de unge er stemplede, når de kommer fra bestemte områder. Det skulle vi have gjort op med, så de unge i projektet fik mere lige muligheder.”

Karsten Jensen, projektleder,
Helhedsplan Lolland

STRUKTURELLE BARRIERER

Silotænkning

Ud over de barrierer, som kan være indbygget i fællesskaberne, findes der nogle strukturelle barrierer, som bl.a. handler om silotænkning og mangelfuldt samarbejde på tværs af fag- og forvaltningsområder.¹⁷ Inklusion af børn og unge i udsatte positioner er en opgave delt mellem flere forvaltninger.¹⁹ Dels er det en opgave for fritidsområdet, og dels er det en opgave for socialområdet, som for sidstnævntes vedkommende typisk er i kontakt med de unge og i øvrigt ofte har adgang til midlerne. Men ifølge flere af de eksperter, vi har interviewet, taler de to enheder sjældent særlig godt sammen – hverken på kommunalt niveau eller på landsplan. Eksempelvis har fritidsforvaltningen og socialforvaltningen ofte deres eget sprog og egne institutionelle logikker, som ikke nødvendigvis er forbundet.¹⁷

Socialforvaltningerne og fritidsområdet har i virkeligheden et fælles mål om at inkludere udsatte unge, men der er behov for et langt tættere samarbejde.”

Julie Bohn Rasmussen, programleder hos DGI Inklusion

Men også myndigheder og fritidstilbud kan blive bedre til at tale sammen. Mange af praktikerne, vi har talt med, repræsenterer tilbud, som får henvist unge via kommunen, og de beskriver en høj grad af udfordringer i samarbejdet. Eksempelvis, at de selv skal være meget opsøgende og vedholdende for at få henvist unge, eller at de har 'tomme pladser', som ikke udnyttes af kommunen, selvom der er behov blandt unge i målgruppen.

Der eksisterer et myndighedssprog, som foreningerne har svært ved at snakke med på.”

Frederik Fredslund-Andersen, chef for foreningsudvikling, DUF

TID ER EN BARRIERE

Tid kan udgøre en væsentlig barriere for at fastholde unge i positive fællesskaber. Når indsatsen for en ung er en del af en kommunal foranstaltning, er der tilknyttet målsætninger og tidsrammer, som giver mening i en forvaltningslogik, men i praksis kan udgøre en barriere for at skabe forandringer for og med den unge.

”Den største barriere for de unge er tid. Indsatsen bør have den varighed, som den unge har brug for. Det kan være svært at rykke nogen fra a til b på 16 uger, og når de 16 uger er gået, skal de starte forfra i et nyt tilbud. De unge har brug for mere tid.”

Stine Hamburger, direktør, KBH+

Man skal have en tålmodighed af den anden verden. Ikke med de unge, ikke med forældrene, men med det kommunale system. Vi har flere gange fået et ordentligt gok og har haft lyst til at give op, fordi vi er blevet kastet rundt i systemet. Jeg har brugt sindssygt mange timer. Hvis ikke man er lidt fræk, så er det svært at komme igennem.”

Poul Erik Ager, chefinstruktør, Nuetsu-DO JKA Karate

Lovgivning

Når det gælder motivationen for at tjene sine egne penge, kan lovgivning stå i vejen for, at unge i udsatte positioner får et job og deltager i fællesskabet på arbejdspladsen. Der er nemlig begrænsninger på, hvilke opgaver unge mellem 13 og 14 år må udføre i deres fritidsjobs, hvor mange timer de må arbejde og hvor ofte.³ Lovgivningen er vigtig for at beskytte de unge. Beskyttelsen er rettet mod unges fysiske sundhed, men der ligger et dilemma i, at det kan gå ud over deres mentale og sociale sundhed, når der af lovgivningsmæssige årsager kun findes få fritidsjobmuligheder for 13-14-årige, som risikerer i stedet at opsøge u hensigtsmæssige fællesskaber, fx gademiljøer.

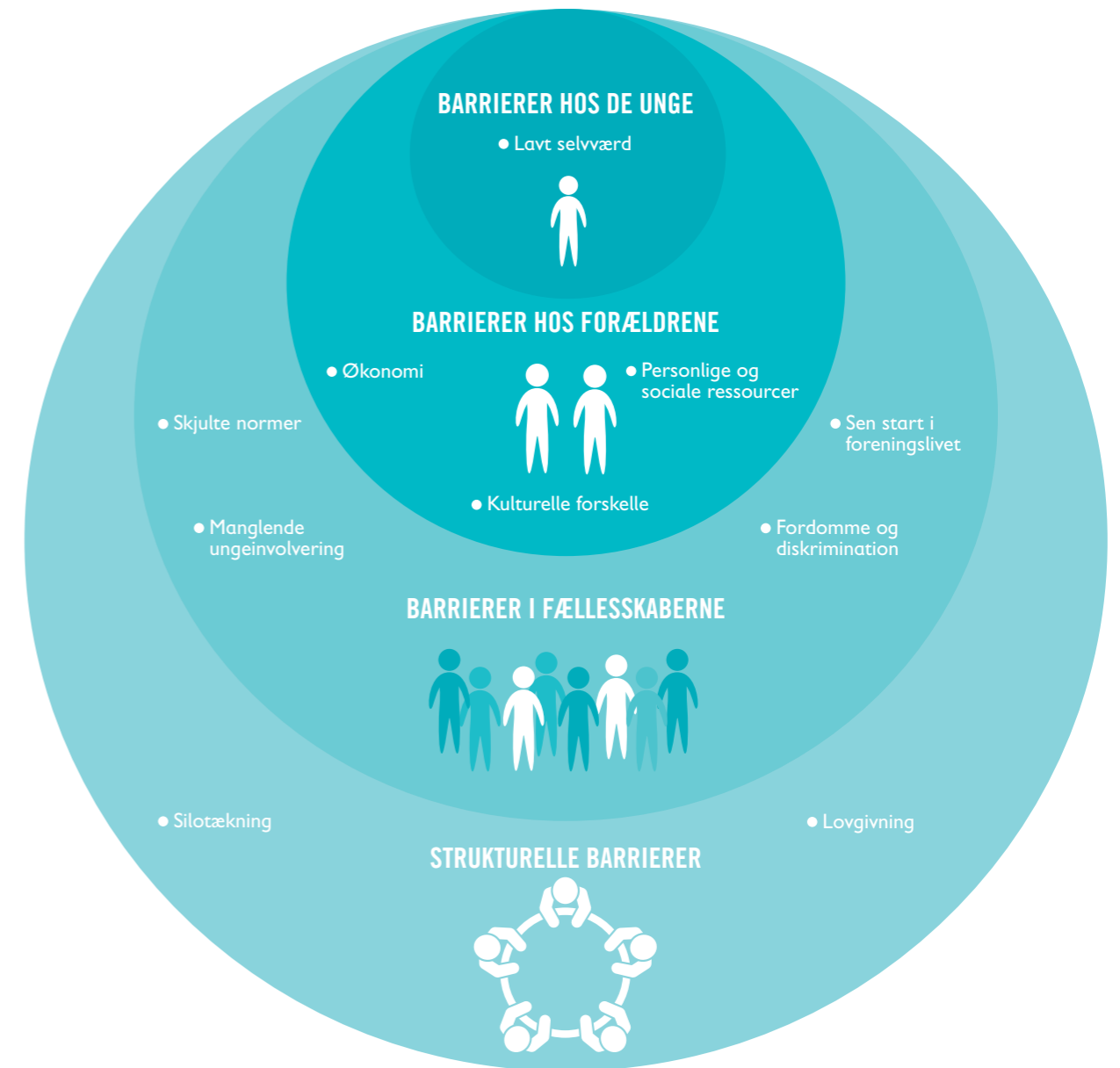
Behovet [for fritidsjobs] er kæmpestort. Det kom bag på os hvor stort. Men der er ikke mange jobs i Lollands lokalsamfund og slet ikke fritidsjobs og slet ikke til de helt unge 13-14-årige.”

Karsten Jensen, projektleder, Helhedsplan Lolland

UNGE OPLEVER ET STORT ANSVAR

Ifølge Center for Ungdomsforskning lever vi i en tid med øget individualisering, hvor ansvaret for at lykkes som menneske placeres hos det enkelte individ, mens manglende succes forklares som et udtryk for manglende vilje, talent og robusthed hos den enkelte. Disse kulturelle logikker skaber et forventningspres, som er særligt markant blandt unge, fordi de er opvokset i den diskurs.²⁰

I del 2 har vi indkredset ti barrierer, der står i vejen for deltagelse i positive fællesskaber for unge i udsatte positioner. Langt de fleste barrierer ligger uden for den unge. Men blandt de unge, vi har talt med, har der været et påfaldende fokus på individets ansvar, når vi har drøftet deres erfaringer med at stå uden for fællesskaber. Også unge, som har massive erfaringer med at stå uden for fællesskaber, peger på individfaktorer som usikkerhed, generthed og lavt selvværd og fremhæver den enkeltes eget ansvar for at komme ind i fællesskabet.

UNGEINDBLIK:

Med orker og trolde som kompagnon

Ingrid, 19 år, går i 3. g og er frivillig i Rollespilsfabrikken

Min dansklærer sagde, at jeg ikke var klar til gymnasiet. Fagligt var jeg klar, men ikke socialt. Derfor blev jeg sendt på efterskole. Jeg endte på en rollespilefterskole, og der fik jeg venner. Og nu går jeg i gymnasiet, og så blev jeg indrulleret i Rollespilsfabrikken, hvor jeg nu har min primære vennegruppe. Faktisk har jeg ikke så mange venner i gymnasiet. Men nu føler jeg mig meget knyttet til et fællesskab, men der har også været faser, hvor jeg har følt mig meget alene.

I Rollespilsfabrikken er vi bundet meget sammen af vores fælles interesser. Men vi er også bundet af det samme livssyn. Det her legende livssyn, som rollespil giver en. I kraft af at man kan spille nærmest hvad som helst i rollespil, så er folk også meget accepterende. De er mine venner først og fremmest. Det er vidt forskellige mennesker. Der er ikke nogen af dem på Fabrikken, der går på mit gymnasium. Det gør, at jeg kan adskille de to verdener. Jeg kan lægge gymnasiet fra mig og få andre input. Der er en følelse af tryghed. For når man ikke får de venner, man håber på i gymnasiet, så har man andre. Fællesskaber er supervigtige med den anerkendelse og de råd, man får, men også med de samtaler, man kan have med folk. Den der følelse af at være alene har jeg ikke lyst til at opleve igen.

Jeg er ikke den allermest atletiske. Da jeg gik til svømning, blev det svært. De mente ikke noget ondt med det, men de fremhævede jo dem, der gjorde det godt. Så føler man, at der bliver sagt: "I skal ikke gøre som Ingrid." Det blev ikke sagt direkte, men det er jo det, man hører. Vi skulle svømme så langt, som vi kunne på en halv time, og jeg kunne ikke svømme så langt som de andre. Træneren sagde ikke noget, men jeg fik jo mit lille stofmærke først, og det havde det laveste tal på, og der blev kun klappet ved de højeste tal. Det er jo sådan noget, en træner misser totalt. Der er jo altid en, der ligger lavest. Man kan have en dårlig dag, men det kan også være, som i mit tilfælde, at man prøvede sit bedste. Den der prestige, synes jeg simpelthen ikke, er givende, for der er måske tre mennesker, som får det fedt, men resten ... *not at all*.

Fællesskaber er fede, når man kan vælge dem til. Den nemmeste forpligtelse er de andre mennesker. Hvis folk gerne vil dig, og du gerne vil dem, så er det nok det, der er mest forpligtende. Vores mål i Rollespilsfabrikken var jo ikke, at vi skulle være venner. Målet var, at vi skulle lave noget fedt rollespil for nogle børn, og så finder man ud af at: "Hey, du er en cool person, kunne du ikke tænke dig at tage i biografen med mig?" Så jeg tror, at man skal lave noget, der lyder så uforpligtende som muligt og så give plads til, at folk kan tale med hinanden. I stedet for at sige, at nu skal vi have en bogklub, så alle bognørderne kan blive venner med hinanden, skal man nærmere sige, at nu skal vi have en bogklub, hvor alle kan læse en bog, og så gøre det så socialt og fængende som muligt, så folk snakker med hinanden. Man skal finde en fælles nerve, og så kan man lære hinanden at kende. Det lyder jo lamt på børnesprog, hvis man siger: "Kom til venskabscafé." Så kan der også stå en 14-årig og tænke: "Nu får jeg en ven", og så sker der næsten det modsatte.

DEL 3:

Muligheder og potentialer for at få flere unge med i fællesskaber

Der findes i dag allerede en række initiativer til at hjælpe unge i udsatte positioner ud over barriererne og ind i fællesskaberne, som vi kan lære af. Der findes dog ikke store systematiske evalueringer på tværs af de forskellige projekter, men til gengæld mange evalueringer af et eller flere konkrete projekter.²¹ Det er disse enkeltstående evalueringer, undersøgelser og vidensopsamlinger, som nedenstående bygger på, sammen med interviews og workshops med unge, eksperter og praktikere.

I denne del undersøger vi, hvilke muligheder og potentialer der findes for at overkomme barriererne og få flere unge i udsatte positioner med i positive fællesskaber. Potentialerne relaterer sig både til vejen ind i fællesskabet og til en mere langsigtet fastholdelse og forpligtelse i fællesskabet.

HVOR GÅR VEJEN IND I FÆLLESSKABERNE?

Der er især fire metoder til at skabe opmærksomhed om fritidstilbud blandt unge i udsatte positioner, så de finder vej ind i fritidsfællesskaberne:

- **Formelt kommunalt samarbejde**
Tilbuddene har et formaliseret samarbejde med kommunen, hvor fagpersoner, primært sagsbehandlere, henviser unge.
- **Uformelt kommunalt samarbejde**
Tilbuddene har netværk/kontakt til kommunale fagpersoner, fx SSP-medarbejdere, lærere eller klubpædagoger, som motiverer unge til at kontakte tilbuddene, hvis de er i målgruppen.
- **Opsøgende (gadeplans)arbejde**
Tilbuddene er selv opsøgende ift. målgruppen. Nogle tilbud går på gaden med en ung bruger og en pædagog og skaber relationer til unge i nærmiljøet.
- **Mund til mund**
Tilbuddene er kendt i lokalmiljøet, så unge selv henvender sig. Eller unge tager venner med og kommer til at fungere som ambassadører.

RELATIONERNE I FÆLLESSKABET

Rollemodeller og ildsjæle

Relationen mellem den enkelte unge og rollemodeller er en afgørende faktor for at få unge i udsatte positioner ind i og forpligte dem i positive fællesskaber. Voksne rollemodeller kan repræsentere den faste støtte, som mange unge i udsatte positioner mangler. De kan bidrage med et ressourcensyn, som er fraværende i andre sammenhænge af de unges liv. Og de kan give et udsyn i form af fx oplevelser, ambitioner eller netværk, som den unge ellers ikke har adgang til.

Mange fritidsfællesskaber faciliteres af undervisere eller frivillige ildsjæle, som unge kan motiveres af og spejle sig i. Julie Bohn Rasmussen, programleder hos DGI Inklusion, forklarer: "Det er så vigtigt, at trænerne har fokus på trivsel, at vi ikke bare kan lade det bero på, om den enkelte træner intuitivt har det i sig. Vi er som organisation nødt til at sætte det mere på formel ved fx at inkludere trivselsundervisning i træneruddannelserne." DGI's Unge-taskforce fra 2018, som Julie Bohn Rasmussen var en del af, anbefalede derfor, at trænere uddannes i trivsel.¹⁵

Det, der er afgørende, er den tætte tilknytning til en voksen, der har styr på sit liv [...]. Vi har altid en voksen tilknyttet, som brænder for de her unge. De får uddannelse i at håndtere målgruppen og de situationer, de unge står i, så de har meget nemmere ved at håndtere situationerne rigtigt. Vi bruger meget tid på at finde de rigtige nøglepersoner, så vi afbryder også gerne et forløb, hvis den voksne ikke er den rigtige. Det er den der nøgleperson, der får det hele til at hænge sammen."

Marlene Enersen Maagaard, Idrætskonsulent i Fritidsafdelingen, Slagelse Kommune

I fritidsjobs spiller de personer, som den unge møder og eksempelvis bliver lært op af, også en afgørende rolle for, om man bliver fastholdt i fællesskabet omkring fritidsjobbet. Også blandt de ungdomsskoler, vi har talt med, fremhæves det, at relationen til positive voksne står i centrum i arbejdet med unge. På den måde bliver fællesskabet det vigtigste, og det kan give nogle andre muligheder, end hvis det er selve aktiviteten, der er det centrale.

Jeg kan ikke sige, at det er afgørende, hvilken virksomhed det er. Det mest afgørende er, at de personer, som er den unges nærmeste ledere og har ansvaret for den unge, er rummelige og ser igennem fingre med nogle af de fodfejl, som de unge kan komme til at lave."

Mudi Jarkass, daglig leder, FRAK

PROFESSIONEL ELLER FRIVILLIG

De rollemøder og ildsjæle, som unge møder i fritidsfællesskaberne, kan være ansatte professionelle, der som en del af deres arbejdsdag er sammen med de unge. De professionelle er tilgængelige hver dag, er tæt på de unges hverdag og kan derfor i høj grad skabe en god relation og sikre en kontinuerlig, understøttende kontakt.

Rollemøder kan også være frivillige, der er sammen med de unge uden for arbejdstid. Det kan give en oplevelse af at blive valgt til, at den frivillige bruger sin tid af lyst og interesse uden økonomisk kompensation. I nogle tilfælde kan det være en styrke, når frivillige ikke har en baggrund som fagprofessionelle, men i stedet repræsenterer en anden type voksen, som de unge ellers sjældent møder. Dette kan bidrage med nye tilgange til og perspektiver på verden og give de unge adgang til netværk, de ellers ville være afskåret fra.

Relationskompetente voksne

Uanset om de voksne er frivillige eller professionelle, er det afgørende, at det er 'de rigtige voksne'. Voksne, som er relationskompetente, stabile og fleksible. Nogle unge er ikke vant til at være sammen med voksne, som er vedholdende, og tester derfor relationen af, og det stiller krav til de voksne. De unge skal opleve at blive mødt og forstået – også når de afprøver relationen og tester grænserne. Unges uhensigtsmæssig adfærd kan netop virke ekskluderende for deres deltagelse i fællesskaber, så det er afgørende, at de voksne kan møde de unge og håndtere deres adfærd på en hensigtsmæssig måde.

Man skal være rund i en firkant. Man skal kende sine egne grænser og være villig til at bøje lidt i vinden for de unge. Det skal man kunne, for de her unge ryger netop ud af fællesskaberne, fordi de ikke passer ind i firkanten."

Jens Skov Jørgensen, ungdomsskoleleder, Rebild Ungdomsskole

En hånd i ryggen

Forældres støtte fremhæves ofte som afgørende for, at unge finder vej til fritidsfællesskaber.¹⁶ Men når det gælder unge i udsatte positioner, er det ofte unge, som ikke kan hente den nødvendige opbakning hjemmefra.²² Derfor kan det være afgørende, at der arbejdes aktivt med at holde en hånd i ryggen på netop disse unge, fx i form af fritidsvejledning, følgevener, mentorer eller forældreinddragelse.

*Hun skriver så meget!
På Facebook og på sms. Det er godt,
at hun gør det. Men det skal heller ikke
blive for meget."*

[Alle griner]

*"Hvis hun ikke skrev, så er det faktisk
ikke sikkert, jeg ville komme."*

"Det viser, at hun holder af os."

Unge i workshop

Der er ingen, der bare kommer. Man skal lægge noget tid ind, imellem man mødes, så de unge føler, at de skal komme. Det handler om at forpligte hinanden. De har jo ikke noget netværk, der husker dem på, at de skal afsted, derfor er indsatsen for at få dem til at komme fuldstændig essentiel."

Stine Hamburger, direktør, KBH+

Det kan i høj grad også være i form af tilgængelighed i 'mellemmummene'. Der kan opstå en sårbarhed hos unge, når klubben er lukket, telefonen slukket, eller en aktivitet er fuldført. Blandt de unge, vi har talt med, er der talrige eksempler på, hvordan voksne understøtter deres tilknytning til fællesskabet ved at være aktive og synlige imellem de skemalagte aktiviteter. De voksne ringer eller skriver fx for at minde om, at der er åbent i klubben eller for at følge op på en ung, som er udeblevet.

Ung til ung

Det er langt fra kun de voksne i et fællesskab, som kan være en rollemodel og en hånd i ryggen for unge i udsatte positioner. Også relationen til andre unge kan være en vigtig faktor for at skabe opmærksomhed om et fællesskab og få flere ind i og forpligte sig i positive fællesskaber. Unge, som selv har erfaring i fællesskabet, kan være med til at indgyde andre unge motivation, mod og håb, og ofte er det lettere for unge at identificere sig med andre unge end med voksne.

Hvis man har en ven, der allerede har sagt god for noget, så bliver det nemmere. Så tør man måske krydse nogle grænser."

Toufic, 23 år

Ung til ung-tilgangen giver også mulighed for en glidende overgang fra bruger til frivillig, hvor erfarne unge får mere ansvar og bringer deres erfaringer og ressourcer i spil.

Fritidsjobberne mødes i et netværk. De kan hjælpe hinanden med at tro på, at de godt kan. Deres grænse rykker sig, fordi der står 30 andre unge og siger, at de godt kan."

Karsten Jensen, projektleder, Helhedsplan Lolland

EN NY START

Fællesskaber, hvor unge får succesoplevelser og oplever, de har værdi, udgør en stærk platform for at skabe nye, positive fortællinger om sig selv. Unge, som har defineret sig selv eller er blevet defineret af andre på en bestemt måde, kan få et andet – mere positivt – syn på, hvem de er, gennem fællesskabet. Det kan give en helt ny start. De unge, vi har talt med, forklarer, at et positivt fællesskab, hvor man får succesoplevelser, er med til at styrke selvværdet, og det får betydning i andre aspekter af deres liv. Det medvirker til, at de kan træde stærkere ind på andre livsarenaer.

”Man opdager ting om sig selv, man ikke vidste, man kunne. Jeg vidste ikke, jeg kunne være så engageret. Jeg endte med at give meget af mig selv – det vidste jeg ikke, jeg kunne. Det har jeg taget med mig. Nu har jeg fundet ud af, at jeg godt kan være engageret. Og det har skabt en form for ansvar, hvor jeg føler, jeg kan være mere ansvarlig. Fx har min fodboldtræner nu sagt, at jeg er ansvarlig nok til at bære anførerbindet.” Mouner, 18 år

”Mange af dem er endt i en kasse eller en rolle i et hierarki i skolen, som de ikke kan komme ud af. I idrætslivet får de en anden rolle, og det hjælper rigtig mange børn og unge. Vi opfordrer også til andre fællesskaber, fx kreative fællesskaber. Vi hjælper dem til at se, at de ikke behøver at gå med den kasket, de har fået ét sted.” Marlene Enersen Maagaard, Idrætskonsulent i Fritidsafdelingen, Slagelse Kommune

FACILITERINGEN AF FÆLLESSKABET

Som beskrevet i del 2 er en del af barriererne for unges deltagelse i fællesskaber forbundet med fællesskabernes normer og indbyggede dynamikker. Der er derfor et stort potentiale i at få flere unge til at forpligte sig i positive fællesskaber ved at tilrettelægge og facilitere fællesskaberne, så de er inkluderende, ressourceopbyggende og forpligtende.

Ressourcerne i spil

Mange unge i udsatte positioner er ikke vant til at fokusere på, hvad de er gode til, og det er usædvanligt for dem, at andre insisterer på, at de kan noget og er noget – og opbygger ambitioner på deres vegne. Men når unge bliver mødt af et ressourcesyn, får de mulighed for at opdage nye sider af sig selv og blive bevidste om, hvad de er gode til. På den måde sker der et skift, hvor styrkerne kommer i fokus, og udfordringerne træder i baggrunden.

”Drengene får på den måde at vide: ’I er noget særligt, I kan noget særligt.’ [...] Det første, drengene møder, er, at vi tror på, at de har nogle ressourcer, som skal i spil, som samfundet har brug for. Det er nyt for mange af drengene at blive spurgt om, hvad de drømmer om, hvad de er gode til, og hvad de vil i fremtiden.”

Maria Kavita Nielsen, direktør og stifter af Mind Your Own Business

Det er bredt anerkendt, at det at føle sig som en positiv bidragsyder og at være fælles om noget er afgørende for følelsen af at være en del af et fællesskab. De unge, vi har talt med, bekræfter, at de udvikler sig positivt, når de kan bidrage med noget og lære af processerne. De ønsker ikke blot at ’hænge ud’ i et såkaldt opbevaringstilbud eller lave pseudoprojekter – de vil samarbejde og skabe noget, der har reel værdi. De ønsker at udnytte den læring og de ressourcer, der ligger i fællesskabet.

”Det er vigtigt, at vi bruger vores energi på noget godt. Så når vi alligevel er her, kan vi lige så godt få noget ud af det. Det er da rart bare at hygge, men man lærer hinanden bedre at kende, når man samarbejder om noget. Der skal være en pointe med det, vi gør.”

Pige i workshop

”Som udgangspunkt søger vi de unge og lytter til dem og får dem til at være med til at skabe noget. Alle vil gerne sætte deres aftryk på verden, så vi hjælper dem med at finde ud af, hvordan de kan sætte et aftryk, der er positivt. [...] De blomstrer, når de kan bruge sig selv i en sammenhæng, hvor produktet bliver anvendt. Så er det ikke noget, vi leger for at rive det ned på mandag.”

Jens Skov Jørgensen, ungdomsskoleleder, Rebild Ungdomsskole

”Vi tager udgangspunkt i de unges point of view. Vi hjælper dem bare til at fortælle, men det er deres liv, deres fortælling og deres point of view. [...]. Det er deres forestilling – ikke vores. Vi er et professionelt team omkring dem, som sætter nogle rammer, men de skaber selv indholdet.”

Helena Elay, projektleder, C:ntact

Mulighed for succesoplevelser

Det styrker unges ressourcer og giver succesoplevelser, når de i fællesskabet kan skabe noget, udrette noget, bidrage og forbedre sig. Det er med til at give de unge en oplevelse af, at de har værdi. Men det er også sårbart, fordi man risikerer at fejle, så det er afgørende, at fællesskabet er rummeligt og støttende uanset resultatet.

Hvis unge skal have succes i foreningslivet, er det afgørende, at der bliver taget højde for deres niveau.¹⁶ I den forbindelse fremhæver Julie Bohn Rasmussen, programleder fra DGI Inklusion, at i nicheidrætter, som fx ultimate (frisbee), kampsport og skydeidræt, skal unge typisk ikke sammenligne sig med andre, som har dyrket en sportsgren hele deres liv. Samtidig har nicheidrætterne ofte interesse i at rekruttere nye medlemmer og kan derfor være mere motiverede for at gøre en ekstra indsats for at byde nye medlemmer, herunder unge i udsatte positioner, godt velkommen i fællesskabet. Succesoplevelser kan også opnås ved at tage udgangspunkt i en aktivitet, den unge allerede er optaget af. Her fremhæver Julie Bohn Rasmussen e-sport, som på kort tid er blevet stort i Danmark, og som taler til de unges motivation.

Det er virkelig vigtigt for de unges motivation, at de føler, at de kan være med, og at de bliver bedre.”

Søren Østergaard, centerchef, Center for Ungdomsstudier

Et fritidsjob kan også bidrage til, at unge får succesoplevelser. At arbejde understøtter ifølge Socialstyrelsen ”oplevelsen af at være brugbar og nyttig, gennem relationer til kollegaer og gennem den tilfredshedsfølelse, der opstår, når en opgave er løst godt”.¹⁷

Også ungdomsskolerne skaber i høj grad fællesskaber, hvor unge kan forbedre deres færdigheder og få succesoplevelser. I ungdomsskolerne kan unge i udsatte positioner gå ind på lige vilkår med andre unge, og deres deltagelse kræver ingen særlige forudsætninger. Hanne Tjessem, viceleder på Høje-Taastrup Ungdomsskole, kalder ungdomsskolerne ’lvtærskeltilbud’, fordi unge kan komme ind fra gaden og deltage uden penge, udstyr, forhåndskundskaber eller forældres understøttelse.

De bliver taget alvorligt som mennesker, og så er det fuldstændig lige meget, hvad de er. Alle kan komme og træne. Når de får en hvid dragt på, så træner vi. Hvid symboliserer en ny start. Så er alt vasket væk, og så kan vi træne sammen.”

Poul Erik Ager, chefinstruktør, Nuetsu-DO JKA Karate

Mindre konkurrence, mere fællesskab

Det kan være en udfordring for unge i udsatte positioner at indgå i fællesskaber, der er konkurrenceprægede, og hvor den individuelle præstation er i fokus. Eksempelvis kan ungdomsskolerne opleve, at unge vælger at dyrke idræt i regi af ungdomsskolen frem for i foreningslivet, fordi det i ungdomsskolen er fællesskabet mere end konkurrencen, der er omdrejningspunktet.

Jeg kommer fra et andet teater, hvor alle ikke kan være med på scenen. Hvor det lidt bliver en konkurrence. Jeg havde brug for et sted, hvor der ikke var den konkurrence, og hvor jeg vidste, jeg kunne være med på scenen uanset hvad. [...] Det gør også, at når en person har svært ved fx at lære en dans eller en replik, så tør man godt hjælpe hinanden, for det betyder ikke noget for min rolle og for, om jeg selv kommer med på scenen. På det andet sted ville man ikke så gerne hjælpe hinanden, for hvis de andre blev gode, kunne det betyde, at man ikke selv fik en rolle.”

Mathilde, 15 år

Spejder fremhæves også som et eksempel på en aktivitet, der er god til at inkludere unge i udsatte positioner. Det skyldes ifølge Frederik Fredslund-Andersen, chef for foreningsudvikling hos DUF, at spejder er med til at give de unge en masse færdigheder, uden at der er et konkurrenceelement til stede.

Hvis man samles omkring fx fodbold, så når man til en fase, hvor man skal udmærke sig. I fodbold er det meget nemt at se, hvem der er den bedste målmand eller angriber. Så bliver det meget hurtigt cementeret, hvad du er god og dårlig til. Så bliver der nemt dannet et hierarki, som for sådan en som mig, der er meget dårlig til fodbold, er vildt ubehageligt, for så ender man ligesom i de lavere rækker. Men i rollespil ... det er langt mere et spil, vi skaber med hinanden. Det bliver ikke et spørgsmål om min rang i gruppen – om jeg er god eller dårlig, men om jeg er et menneske, man har lyst til at spille rollespil med. I fodbold er det lidt hip som hap, hvem du spiller med, men i rollespil lærer du også noget om personen ud fra, hvad man spiller.”

Ingrid, 19 år

UNGDOMSSKOLERNES POTENTIALE ER UNDERBELYST

Den eksisterende viden om adgang til fritidsfællesskaber blandt unge i udsatte positioner er begrænset og i nogle tilfælde mangelfuld. Mens der findes en del viden om foreningslivet, eksisterer der kun relativt lidt viden om fritidsjobs, og systematisk viden om ungdomsskolerne er stort set fraværende. Men ungdomsskolerne ser ud til at kunne noget særligt ift. at få unge i udsatte positioner med i positive fællesskaber.

Dels er økonomi ikke en barriere, da ungdomsskolernes tilbud er gratis, dels udgør fællesskaberne i ungdomsskoler et konkurrencefrit miljø. Desuden har ungdomsskolerne fat i bredden af unge, så unge i udsatte positioner indgår i almene fællesskaber med ikkeudsatte unge.

Ifølge Ejnar Bo Pedersen, sekretariatschef hos Ungdomsskoleforeningen, er den bedste måde at inkludere unge i udsatte positioner i fællesskabet netop at få dem med i så mange almene aktiviteter som muligt, og derfor laver ungdomsskolerne i udgangspunktet ikke hold, som er målrettet unge i udsatte positioner. I stedet inkluderes unge i udsatte positioner på de almindelige hold ved at give dem ansvar og medbestemmelse.

Samtidig arbejder ungdomsskolerne aktivt på at hjælpe unge i udsatte positioner ind i foreningslivet og i fritidsjob. Fx organiserer ungdomsskolen i Odense Kommune med succes fritidsvejledning for unge.²³ Og Ungdomsskoleforeningen samarbejder med Coop om en landsdækkende fritidsjobindsats.²⁴

Ungdomsskolerne ser ud til at have et stort potentiale for at få unge i udsatte positioner med i positive fællesskaber og samtidig fungere som en indslusningskanal til andre brede fællesskaber. Men den tilgængelige viden er mangelfuld, og ungdomsskolernes potentiale underbelyst.

Fællesskabet kan blive et frirum

De unge, vi har talt med, betegner et positivt fællesskab som et frirum. Her træder de udfordringer eller problemer, der kan præge hverdagen, i baggrunden. Nogle får opmuntring i fællesskabet og hjælp til at håndtere problemerne. Andre holder bevidst deres problemer væk fra fællesskabet for at opretholde frirummet.

Uanset hvilken strategi de unge vælger, udgøres frirummet også af muligheden for 'at være sig selv'. I nogle fællesskaber oplever unge, at de ikke kan være så 'fri' og må tænke meget over, hvad de siger, hvordan de ser ud, og de passer på ikke at skille sig for meget ud. Men i positive fællesskaber kan man være tryk og være den, man har lyst til at være. For at opretholde frirummet fremhæver de unge også, at det er vigtigt, man mødes med en vis frekvens, og at man altid ved, hvornår man skal mødes næste gang, for "så ved man, hvor man har hinanden".

[...] Og så har vi nogle sjove dialoger, fx når vi spiser. Så kommer man med sine holdninger. Der er tit en voksen, der bringer et emne op, og så kan man godt komme til at diskutere, men alligevel kommer man til en løsning, og man respekterer hinandens holdninger. Jeg kan sige min mening, selvom alle er imod mig. Så jeg må sige, at bare det, at man kan sige sin mening uden at blive dømt for sin mening, er rart."

Tabarak, 17 år

Folk i ressourcecenteret er meget åbne over for hinanden. Vi kan diskutere åbent om alt og lægge det til side bagefter. [...] Vi kan være enige, uenige og nogle gange meget uenige. Men vi kan altid sætte det til side og være venner."

Alhussein, 19 år

FÆLLESSKABET GIVER UDSYN

Et positivt fællesskab er ifølge de unge, vi har talt med, kendetegnet ved, at man kan sige sin mening, og at man respekterer, lytter til og anerkender hinandens erfaringer og synspunkter. Fællesskabet bidrager herigennem til, at man bliver præsenteret for forskellige holdninger og livssyn, som kan skabe tolerance og nysgerrighed og give et udsyn i verden. I den forbindelse beskriver nogle af de unge positive fællesskaber som en trædesten til ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse. Fx fordi man bliver opmærksom på forskellige uddannelses- og jobmuligheder, eller fordi man møder en voksen, der skubber på, for at man får en uddannelse.

Han spørger: 'Nå Farooq, har du tænkt på din uddannelse?' Det er et spørgsmål, der altid kommer fra ham. Man kan lige så godt forberede sig på det. [...] Han får mig til at fokusere på, at livet ikke er en leg. Han går virkelig meget ned i detaljer om uddannelse. Altså om man har tænkt på, fx hvor man gerne vil starte på uddannelsen – ikke bare hvad man vil være. Så hjælper han med at træffe gode valg. Det har en virkelig stor betydning."

Farooq, 15 år

Rammerne for fællesskabet

Samarbejde på tværs

Som beskrevet i del 2 er der nogle strukturelle barrierer, som står i vejen for, at flere unge i udsatte positioner bliver en del af positive fællesskaber. Der ligger et stort potentiale i at overkomme de strukturelle barrierer gennem et øget tværgående og tværsektorielt samarbejde.

Et øget tværgående samarbejde kan fx være mellem på den ene side kultur- og fritidsforvaltningen og på den anden side socialforvaltningen.¹⁹ Behovet for et øget tværgående samarbejde er en generel pointe, som ikke kun fremhæves i forhold til fritidsaktiviteter for unge i udsatte positioner, men fx også, når det handler om at få unge i udsatte positioner i uddannelse eller i arbejde.²⁵

Mange af dem, vi har interviewet, efterlyser et stærkere tværsektorielt samarbejde. Dels imellem kommune og fritidstilbud ift. henvisning af unge, og dels imellem flere aktører for at sikre en mere helhedsorienteret tilgang til de unge, så det bliver muligt at arbejde mere bredspektret med de udfordringer, der præger den unges liv. Forældrene især, men også fx skolen, kommunen, boligområdet eller lokalsamfundet bliver fremhævet som vigtige aktører, der i samarbejde med civilsamfundet kan være med til at skabe mere langsigtede forandringer for den enkelte unge.

Vi har rigtig gode relationer til forældrene. Vi er populære blandt forældrene, fordi de kan se et konkret outcome. Men vi har ikke ressourcer til at pleje forældrerelationerne. Men vi kunne komme rigtig langt, hvis vi kunne hjælpe forældrene til at engagere sig og til at understøtte deres børn.”

Mudi Jarkass, daglig leder, FRAK

En (økonomisk) håndsrækning

Der findes flere initiativer, hvorfra der er gode erfaringer med at nedbryde de økonomiske barrierer, som kan stå i vejen for unges deltagelse i fritidslivets fællesskaber. Fx fritidspas-ordningen, som er øremærket økonomisk støtte til foreningsaktiviteter for børn og unge i udsatte positioner, og BROEN, der opsøger børn og unge i udsatte positioner og hjælper dem med at blive en del af diverse fritidsaktiviteter ved at give dem økonomisk støtte til kontingent og udstyr. Den form for økonomisk hjælp kan være det, der afgør unges muligheder for overhovedet at kunne benytte et fritidstilbud.²⁶

Erfaringer viser dog også, at de bedste resultater opnås, når den økonomiske støtte kombineres med andre tiltag, som fx fritidsvejledning og tæt kontakt til den kommunale sagsbehandler omkring opsporing af unge, valg af aktivitet mv.²⁷ Det er også Red Barnets erfaring fra følgeven-ordningen Plads til Alle, hvor kommunen giver økonomisk støtte til kontingent og udstyr, mens fritidstilbuddene arbejder aktivt med fastholdelse, og frivillige fungerer som en hånd i ryggen.

RELATIONER I FÆLLESSKABET

• RELATIONSKOMPETENTE VOKSNE

Vedholdende, stabile og fleksible voksne kan håndtere unges uhensigtsmæssige adfærd, så adfærden ikke bliver ekskluderende.

• EN HÅND I RYGGEN

Understøtter deltagelse og fastholdelse i fællesskabet. Tilgængelighed i 'mellemrummene'.

• ROLLEMODELLER OG ILDSJÆLE

Bidrager med støtte, resourcesyn og udsyn. Understøtter fastholdelse.

• UNG TIL UNG

Erfarne unge kan fungere som ambassadører. Understøtter unges overgang fra bruger til frivillig.

FACILITERING AF FÆLLESSKABET

• RESSOURCERNE I SPIL

Udfordringer træder i baggrunden, når unges ressourcer synliggøres, aktiveres og bringes i spil.

• MULIGHED FOR SUCCESoplevelser

Muligheden for at skabe noget, bidrage til fællesskabet og forbedre sig giver succesoplevelser.

• MINDRE KONKURRENCE, MERE FÆLLESSKAB

Fravær af konkurrenceelementer sikrer, at fællesskabet er omdrejningspunktet.

• FÆLLESSKABET KAN BLIVE ET FRIRUM

Et rummeligt fællesskab bliver et frirum, hvor man kan være sig selv.

RAMMERNE FOR FÆLLESSKABET

• SAMARBEJDE PÅ TVÆRS

Stærkere samarbejde på tværs af aktører giver en mere helhedsorienteret indsats.

• (ØKONOMISK) HÅNDRÆKNING

Flere barrierer overkommes, når fritidspas kombineres med en 'hånd i ryggen'.

INSPIRATION FRA PRAKSIS

Unge får redskaber til at komme til tops

Maria Kavita Nielsen, direktør og stifter af Mind Your Own Business

Med iværksætteri som omdrejningspunkt engagerer Mind Your Own Business drenge i alderen 13 til 19 år fra udsatte boligområder rundt om i Danmark. I samarbejde med frivillige venturepiloter fra civilsamfundet og partnere fra dansk erhvervsliv etablerer drengene deres egen mikrovirksomhed og får på den måde vigtig erfaring med arbejdsmarkedet. Mind Your Own Business har desuden åbnet en afdeling i Nuuk i Grønland med samme formål.

BENYTTET I JER AF EN SÆRLIG TILGANG ELLER METODE?

Tilgangen er empowerment-inspireret. Det handler om at give ansvaret og motivationen til drengene. Vi har meget fokus på, hvordan vi møder drengene, hvordan vi taler med dem og om dem. Vi er opmærksomme på, hvordan ordene og sproget er. Der er brug for, at vi kigger mere ressourceorienteret på de her unge mennesker. Vi skal møde dem med en tro på, at de kan noget. Vi har ikke fokus på, hvad de kommer med i bagagen – det er der rigeligt med andre, der har. De møder hos os med et blankt blad.

Forløbet er bundet op på en seriøsitet, bl.a. fordi der er penge og reelle kontrakter involveret. Der er noget på spil. Drengene skal finde ud af, hvordan markedet er. Det er ikke en leg; det er en virkelighed, hvor der forventes noget af dem. Drengene bliver bedre til at kommunikere og samarbejde, de får et større ordforråd, de bliver bedre til at gå struktureret til opgaver, og de får en sikkerhed omkring fremlæggelser, som alt sammen afspejler sig i deres karakterer og adfærd i skolen. Vi giver drengene en tro på, at de har en plads i samfundet, og de bliver i langt højere grad afklarede i forhold til fremtiden, og hvilke muligheder der er, når det handler om uddannelse og arbejdsmarkedet.

HVAD ER DET FOR NOGLE DRENGE, I MØDER I JERES ARBEJDE?

Fælles for drengene er, at de kommer fra udsatte boligområder. Så følger der nogle ting med – nogle strukturer og mønstre. Mange bliver præsenteret for destruktive miljøer og relationer på gaden. Skolen fylder også meget. Mange er kommet dårligt fra start og er ikke blevet set med de ressourcer, de har. Så får de lullet sig selv ind i den selvforståelse.

Drengene bliver udfordret på det, de har oppe i hovedet. Når de her drenge tidligere har skullet udfordres, så har det ofte været noget fysisk, de bliver udfordret med. Så kunne de gå til fodbold eller boksning, men de efterspurgte selv noget, hvor de fik mulighed for at udvikle de faglige og sociale kompetencer, de har, og blive bevidst om dem.

Mange af drengene går ind i det og vil gerne lave business og tror så, at lige om lidt, så ruller millionerne ind. Så der er et realitetstjek. De finder ud af, at det kræver hårdt arbejde. ”Nå okay, det er det her, der er arbejdsmarkedet.” De møder også virksomhedsledere og hører, hvad virksomhederne kræver af deres medarbejdere. Der er mennesker, som taler i øjenhøjde med drengene og fortæller, at der er nogle krav, men at man også kommer til at kunne nyde. At krav og forventninger ikke kun er noget negativt. Det er en kliché, men vi giver dem fiskestangen og ikke fisken. Vi giver dem ikke bare et fritidsjob, men vi giver dem redskaberne og netværket til at få det selv – og til at ligge i toppen, når de søger.

HVORDAN SKABER I FORANDRINGER FOR DRENGENE?

De unge skal tages mere seriøst, og der skal være ambitioner på deres vegne, så det ikke bare bliver opbevaring ude i et fritidstilbud. Vi bygger på en partnerskabsmodel mellem drengene, erhvervslivet, civilsamfundet, kommuner og det boligsociale. Alle involverede aktører skal tage et ansvar og finde ud af, om de har lyst til at stille sig ud, hvor tingene bliver gjort på en ny måde. Når vi har været i et boligområde i nogle år, så bliver det interessant. Det skaber nogle bølger og nogle bevægelser. Mind Your Own Business er blevet et attraktivt tilbud, hvor de unge ved, at der skal ydes noget. Det rygtes, at der er forventninger og trykke rammer. Det er netop forventningerne og tilliden, de vokser rigtig meget af.

HVORDAN MOTIVERER OG FASTHOLDER I JERES MÅLGRUPPE?

Vi kan tegne kurver over, hvornår i forløbet drengene oplever, at det bliver svært. Det er tidspunktet, hvor realiteterne melder sig for mange, fordi de har prøvet at kontakte leverandører, sponsorer og virksomheder, og de har fået nogle afslag. Så begynder tvivlen at melde sig, og de fleste er tilbøjelige til at slå sig selv oven i hovedet. Så er det vigtigt at arbejde med motivationen, fx ved at invitere dem på virksomhedsbesøg, så de kommer lidt ud i verden og får inspiration. De skal finde motivation i, at der altid findes en udvej, og at afslag er noget, vi alle sammen oplever, når vi stiller os derud, hvor vi satser. De skal forstå, at det sker for alle, og det vigtige er, hvordan man kommer videre. Hvad lærer vi af det? Det skal de arbejde med konstruktivt.

DEL 4:

ANBEFALINGER TIL FÆLLESSKABER, SOM UNGE I UDSATTE POSITIONER INDGÅR I

I analysen har vi indkredset ti barrierer, der står i vejen for adgang til positive fritidsfællesskaber for unge i udsatte positioner. Vi har endvidere beskrevet potentialer og muligheder for at overkomme barriererne. På baggrund heraf har vi udviklet otte anbefalinger til at skabe inkluderende, ressourceopbyggende og forpligtende fællesskaber. Anbefalingerne, som præsenteres herunder, er relevante for alle ungefællesskaber, men særligt relevante for arbejdet med at få flere unge i udsatte positioner med i positive fællesskaber. Fire anbefalinger handler om unges vej ind i fællesskabet, og fire anbefalinger er relaterede til en mere langsigtet forpligtelse og fastholdelse af unge i udsatte positioner i fællesskabet.

Vejen ind i fællesskabet

1. Klare metoder til opsporing og henvisning

Det kan fungere som en god metode til opsporing og henvisning af unge i målgruppen, når unge, som allerede er en del af fællesskabet, bidrager til at tiltrække nye unge. Det kan fx ske ved, at unge brugere får en aktiv rolle som frivillige i relation til opsporing og modtagelse af nye unge, eventuelt gennem et ambassadørkorps eller lignende.

Denne form for uformel henvisning af unge i målgruppen kan med fordel kombineres med formelle henvisningsprocedurer mellem fritidstilbuddet og kommunale fagpersoner, hvor tilbuddet har en fast kontaktperson i kommunen, og der er klare aftaler om fx målgruppe, kapacitet og varighed, så de rette unge modtager de rette tilbud og oplever kontinuitet i tilbuddet.

2. Let tilgængelighed

Positive fællesskaber bliver mere tilgængelige for unge i udsatte positioner, når de kan deltage uafhængigt af forhåndskundskaber og forældrenes ressourcer.

Det kan derfor lette vejen ind i fællesskaber for unge i udsatte positioner, når der er taget højde for økonomiske barrierer, fx gennem fritidspas-ordninger eller lavt kontingent. Samtidig bør krav til de unges forhåndskundskaber være fleksible, fx krav til unge fritidsjobberes viden om, hvordan man begår sig på en arbejdsplads. Unge i udsatte positioner kan med fordel indsluses i foreningslivet gennem nicheidrætter, hvor de kan deltage uden at skulle sammenligne sig med massevis af unge, som har dyrket en sportsgren hele deres liv.

3. Fokus på de voksnes relationskompetence

Når en ung første gang træder over tærsklen til et nyt fællesskab, kan den person, der står og tager imod, have afgørende betydning for, om den unge kommer igen. De voksne, som er med til at facilitere fællesskabet, bør være relationskompetente, stabile og fleksible. De kan med fordel også være synlige imellem skemalagte aktiviteter og vise, at den unge har værdi i fællesskabet, ved at interessere sig for om den unge kommer næste gang, og hvad der kunne stå i vejen for fremtidig deltagelse. Det gælder både, når de voksne tager imod en ung, der kommer for første gang, men også på lang sigt, hvor de kan repræsentere en stabilitet og et udsyn, der kan mangle i andre aspekter af den unges liv.

Det er derfor vigtigt at sikre, at de voksne i fællesskabet er godt klædt på til opgaven og formår at møde de unge på bedste vis, fx ved at tilbyde kompetenceudvikling til frivillige og professionelle trænere, mentorer o.l.

4. Tydelige normer

For at bane vejen ind i fællesskabet for unge i udsatte positioner bør normer og regler være tydeliggjorte, så det bliver nemmere for den unge at afkode kulturen i fællesskabet. Særligt når en ung kommer første gang, kan det være en hjælp, at lavpraktiske rutiner er helt tydelige, fx hvor man skal gå ind, hvor man hænger jakken osv., men også større ting, som fx hvem der tager imod, hvilke forventninger der er til deltagelse første gang osv.

Det kan derfor være en fordel at have en klar velkomststrategi, så normerne er tydeliggjorte fra første færd, og de voksne og de erfarne unge i fællesskabet kender deres roller og kan hjælpe nye godt til rette i fællesskabet.

Forpligtelse og fastholdelse i fællesskabet

5. Mulighed for succesoplevelser

Et fællesskab er attraktivt for unge i udsatte positioner – også på længere sigt – når de unge får mulighed for succesoplevelser. Det kræver den rette balance af positive krav, forventninger og passende udfordringer. De unge vokser, når de oplever, at der er forventninger til dem, og de kan bidrage med noget, men de bør også opleve, at de kan mestre den udfordring, de står over for.

Derfor bør fællesskabet tilrettelægges med fokus på den enkelte unges nærmeste udviklingszone og således med opmærksomhed på balancen mellem udfordringer og muligheder for succesoplevelser.

6. Noget at samles om

Det er i de uformelle fællesskaber – sammen med vennerne – at man mødes for at 'hænge ud'. Men i de formelle fritidsfællesskaber er det sjældent nok. Det kan derfor styrke unges længerevarende forpligtelse og fastholdelse i fællesskaber, når der er noget konkret at samles om – et fælles tredje, man skal bidrage til. Det kan fx være i form af en opgave, der skal løses, et produkt, der skal skabes, eller en løsning, der skal udvikles.

Det fælles tredje kan med fordel tage udgangspunkt i muligheder for fordybelse i fællesskabet frem for individpræstationer og bør derfor nedtone konkurrenceelementer, fx ved at have et klart fælles mål.

7. Ejerskab gennem involvering

Unge i udsatte positioner bør mødes af et resourcesyn, så deres styrker kommer i fokus, og udfordringer kan træde i baggrunden. I den forbindelse kan aktiviteter med fordel tilrettelægges, så unge i udsatte positioner kan deltage i almene fællesskaber sammen med andre unge, hvor udsathed ikke er et omdrejningspunkt.

Med et resourcesyn følger også en forventning om, at unge kan bidrage med noget i fællesskabet, og en inddragende og involverende tilgang kan være med til at skabe forpligtelse i fællesskabet og sikre et stærkt ejerskab. Det kan derfor være en fordel, at fællesskabet ikke tilrettelægges for unge, men med unge gennem en involverende og resourceorienteret tilgang. Det kan samtidig skabe en glidende overgang mellem at være bruger og frivillig.

8. Helhedsorienteret tilgang

Unge i udsatte positioner er ofte kendetegnet ved komplekse problemstillinger. I tilrettelæggelsen af fritidsfællesskaber bør man derfor tilstræbe at have så helhedsorienteret en tilgang som muligt, så der kan samarbejdes bredt med alle relevante aktører om at styrke den enkelte unge.

Det kan fx være ved at involvere forældrene i det omfang, der er muligt, så de også er med til at understøtte den unges udvikling – eller skolen, det lokale erhvervsliv og/eller lokalsamfundet. Det kan også være ved at styrke samarbejdet på tværs af forvaltninger, så eksempelvis en fritidsindsats og en social foranstaltning er koordineret og har fælles mål og tilgange. Eller det kan være gennem et tydeligere og stærkere samarbejde mellem kommune og civilsamfund, der trods mange års anbefalinger om bedre samarbejde desværre fortsat er et stykke fra mål.

Der er så mange potentialer i fritidsfællesskaberne. Potentialer for at styrke unge i udsatte positioner, bringe deres ressourcer i spil og give dem et positivt skub på deres vej ind i voksenlivet. Vi håber, anbefalingerne vil blive anvendt til at udnytte potentialerne og sikre, at alle unge har adgang til positive fællesskaber.

UNGEINDBLIK: I FÆLLESSKABET FINDER MAN SVAR

Alhussein, 19 år, går på 2. år på HF, dyrker fitness og karate og er frivillig hos RessourceCenter Ydre Nørrebro

Fællesskab betyder en masse ting. Det fylder meget i menneskers hverdag. Det at være sammen med folk har en betydning for din identitet. Det giver dig en god side og gavner dig at være sammen med folk og opleve noget nyt.

Det sætter ens hjerne i gang, når man er sammen med andre. Det kan være svært, men på en god måde. Så har du ikke brug for at tage din telefon frem for at finde viden. Du har din gruppe, og så er man i fællesskab sammen om at finde svar. I stedet for bare at slå det op, så snakker man om det. Man lærer, hvad andre ved om forskellige ting. Man får gavn af hinanden.

Det gode fællesskab, som jeg er en del af, er ressourcecenteret. Det er ikke alle fællesskaber, jeg er en del af, hvor jeg føler, jeg kan sige min ærlige mening. Men i ressourcecenteret er fællesskabet så tæt, at man kan tale om alt. Ressourcecenteret har givet mig et stærkt fællesskab, så det nærmest er en familie. Derfor føler jeg mig tryk. Det er mit andet hjem. Jeg er her også nogle gange, når jeg ikke laver noget, og sidder bare og slapper af i sofaen. Jeg kan være her fra mandag til torsdag. Når jeg vil lidt væk fra min hverdag, så kommer jeg her. Jeg kommer her for at træne, bruge lektiecaféen, jeg hænger ud, jeg har været en del af Ghetto Tours og har været med på Youth Lab. Jeg er også frivillig, så jeg laver alt muligt, fx redigerer jeg film. Jeg skal også til at tage et baristakursus. Det motiverede mig, da jeg så de arrangementer, der findes her, så da jeg var færdig med Youth Lab, så ville jeg vide: "Hvad er det næste, jeg kan lære, og det næste?"

Hvis stedet bare var en hænge-ud-klub eller et fritidshjem, så ville jeg blive træt af det efter to uger. Så ville det være dødt. Det har ikke nogen mening, hvis det bliver sådan. Her er et varieret niveau, hvor det ikke er alvorligt på skoleniveau, men heller ikke bare sjov og ballade. Der er et varieret niveau til sjov og seriøsitet.

Jeg gik på et alment gymnasium, fordi min søster gjorde. Jeg stressede en del med deres afleveringer. Så det endte med, at jeg skiftede til en erhvervsuddannelse som personvognsmekaniker. Men jeg måtte ikke fortsætte pga. risikoen for [epilepsi]anfald. Så tog jeg over til en vejleder, hvor jeg fik at vide, at den eneste løsning for mig er at gå ud at arbejde. Der kigger jeg hende lige i ansigtet og siger: "Dét, tænker jeg, er *no-go*. Jeg skal have en uddannelse." Jeg *skal* bare have en uddannelse. Jeg vil vise den person *wrong*. Skulle jeg ellers arbejde i Netto?

LITTERATUR

1. Barrierer og indsatser for borgere på kanten – et litteratur- og interviewstudie, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2018.

En vej til arbejdsmarkedet med de boligsociale indsatser, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2018.

Fritidsjob til udsatte unge er en god investering for samfundet, Den Sociale Kapitalfond, 2017.

Godt på vej – Virkningen af fritidsjobaktiviteter i udsatte boligområder, Center for Boligsocial Udvikling, 2012.
2. Beskæftigelsen blandt børn og unge under 18 år stiger efter flere års fald, Danmarks Statistik, 2018:
<https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2018/2018-09-10-Flere-unge-i-beskaeftigelse>.
3. Ungebekendtgørelsen, BEK nr. 239 af 6. april 2005.
4. Danskernes motions- og sportsvaner 2016, Idrættens Analyseinstitut, 2016.
5. Tænk tanken Mandag Morgens særkørsel fra Danmarks Statistik, 2019 (tal fra 2017).
6. Ungdomsskolernes statistik for skoleåret 2018/19, Ungdomsskoleforeningen: www.ungdomsskoleforeningen.dk, søg på 'ungdomsskolestatistik'.
7. Et aktivt fritidsliv skaber større trivsel, Børnerådet, 2014.

Fritidsjob for fremtiden – en undersøgelse af effekten af tidlige erhvervs erfaringer på uddannelse, beskæftigelse og kriminalitet blandt unge, Foreningen Nydansker, 2013.
8. Børn og unge i Danmark – velfærd og trivsel, 2018, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2018.
9. Unge og fritidsaktiviteter, Center for Alternativ Samfundsanalyse, 2012.
10. Anbragte børn og unges trivsel 2014, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2015.
11. Børn og unge i Danmark – velfærd og trivsel 2014, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2014.
12. Fra fritid til job – analyse af betydningen af fritidsjob for indvandrere og efterkommeres beskæftigelses- og uddannelsessituation, Rambøll, 2009.
13. Idræt i udsatte boligområder, Syddansk Universitet, 2012.
14. Kønsroller og social kontrol blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund, Als Research, 2014.
15. Unge, idræt & fællesskab – udvalgte indsigter og anbefalinger fra DGI Unge-taskforce, DGI, 2018.
16. Tilbud der gør en forskel – idræt til børn og unge med særlige behov, Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen, 2015.

17. Inklusion, deltagelse og bedring – unge med psykosociale vanskeligheder, Socialstyrelsen, 2013.
18. Experimental Evidence of Discrimination in the Labour Market: Intersections between Ethnicity, Gender, and Socio-Economic Status, European Sociological Review, Volume 34, No. 4, 2018.
19. 11-årige børns fritidsliv og trivsel, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2009.
20. Ny udsathed i ungdomslivet, Center for Ungdomsforskning, 2019.
21. Idræt for socialt udsatte – et blik på aktørerne, Idrættens Analyseinstitut, 2018.
22. Hvem er de unge på kanten af det danske samfund? Om hverdagsliv, ungdomskultur og indsatser der gør en positiv forskel, Center for Ungdomsforskning, 2015.
23. "Fritidsvejledning Uden Grænser" knækker koden og bringer udsatte børn og unge ind i fritidsfællesskaber, Odense Kommune, 2015: www.odense.dk, søg på 'Fritidsvejledning uden grænser'.
24. Coop Crew – når fritid bliver fremtid, Coop Crew, 2019: www.coopcrew.dk.
25. Sammenhængende ungeindsats – kommunale eksempler, Kommunernes Landsforening, 2018.
26. Idræt for socialt udsatte – et blik på udøverne, Idrættens Analyseinstitut, 2019.
27. Udbredelse af erfaringer med fritidspas – erfaringsopsamling, Socialstyrelsen, 2016.

ØVRIG ANVENDT LITTERATUR

Fritidsjobindsatser – inspiration til arbejdet med unge og fritidsjob, Center for Boligsocial Udvikling, 2011.

10 gode råd – udsatte børn og unges fritidsliv, Servicestyrelsen, 2010.

Brugerundersøgelse af almenundervisningen i Høje-Taastrup Ungdomsskole, Mie Greve, 2019.

Mere end bare et fritidsjob – evaluering af Projekt Fritidsjob i Viby Syd, Det Boligsociale Fællessekretariat, 2015.

Evaluering: Foreningsordningen for styrket deltagelse i idræts- og foreningslivet for børn af vanskeligt stillede forældre, LG Insight, 2012.

Servicebogen, LBK nr. 798 af 7. august 2019.

Boligstøtteleven, LBK nr. 49 af 16. januar 2019.

DEM HAR VI TALT MED

de unge

Alhussein, 19 år

Amalie, 15 år

Camilla, 23 år

Farooq, 15 år

Ingrid, 19 år

Kaddijatou, 25 år

Khalil, 18 år

Korsar, 18 år

Lea, 20 år

Martin, 20 år

Mathilde, 15 år

Mouner, 18 år

Nesrin, 23 år

Salma, 21 år

Sara, 24 år

Souhail, 21 år

Tabarak, 17 år

Toufic, 23 år

Otte piger i alderen 13-17 år fra Pigeklubben i KBH+ under AskovFonden, hvoraf nogle er lovet anonymitet, og nogle er nævnt herover.

Fem drenge og fem piger mellem 15 og 24 år fra RessourceCenter Ydre Nørrebro, hvoraf nogle ligeledes er lovet anonymitet, og nogle er nævnt herover.

Fem piger og tre drenge i alderen 18 til 25 år fra GAME Denmark, som alle er nævnt herover.

de voksne

Carsten Hille Rasmussen
Bydelsmedarbejder
Bydelsprojekt 3i1

Charlotte Ottesen
Frivillig / Lejrleder
Red Barnet, Odense lokalforening

Claus J. Blomgreen
Leder
Medvind i Østerbyen

Deniz Atan
Projektleder
DUF

Ejner Bo Pedersen
Sekretariatschef
Ungdomsskoleforeningen

Erik Rasmussen
Viceungdomsskoleleder
Odense Kommune

Frederik Fredslund-Andersen
Chef for foreningsudvikling
DUF

Hanne Tjessem
Viceleder
Høje-Taastrup Ungdomsskole

Helena Elay
Projektleder
C:ntact

Henrik Hartmann
Kreativ direktør
C:ntact

Jens Skov Jørgensen
Leder
Rebild Ungdomsskole

Julie Bohn Rasmussen
Programleder
DGI Inklusion

Karsten Jensen
Projektleder
Den boligsociale helhedsplan Lolland

Mai Heide Ottesen
Seniorforsker
VIVE

Maja Pilgaard
Tidligere analyse- og forskningsleder
Idrættens Analyseinstitut

Maria Kavita Nielsen
Direktør og stifter
Mind Your Own Business

Marlene Enersen Maagaard
Idrætskonsulent i Fritidsafdelingen
Slagelse Kommune

Mikkel Sørensen
E-sportstræner
Purhus Idrætsforening

Mikkel Holst Villadsen
Leder
Kolding Ungdomsskole

Mudi Jarkass
Daglig leder og medstifter
FRAK

Niels-Henrik M. Hansen
Lektor
Aalborg Universitet

Patricia Madsen
Konsulent
Medvind i Østerbyen

Poul Erik Ager
Chefinstruktør
Nuetsu-DO JKA Karate, Holbæk

Stine Hamburger
Direktør
KBH+ under AskovFonden

Susanne Rønne
Projektchef
Bydelsprojekt 3i1

Søren Østergaard
Centerchef
Center for Ungdomsstudier

Vi vil gerne sige en særlig **TAK** til alle informanterne, som hver især har bidraget med viden, erfaringer og perspektiver. Vi vil også gerne takke følgende, som har hjulpet med netværk og kontakt til informanter:

Allan Tronborg Lystrup
Holbæk Kommune

Asmat El Ouargui
GAME Denmark

Christina Lykke Ørgaard
Next Step by Bindslev

Hanne Kirk
Ungdomsskoleforeningen

Lone Josefsen
Viborg Kommune

Pernille Lykke Schwarz Hansen
KBH+ under AskovFonden

Sakorn Sukijphitayanan
RessourceCenter Ydre Nørrebro

Søren Thor
Københavns Kommune

Red Barnet

Red Barnet arbejder i Danmark og ca. 120 andre lande. Vi redder børns liv. Vi beskytter og styrker dem. Vi kæmper for deres rettigheder. Vi er Save the Children – verdens førende uafhængige organisation for børn.

Red Barnet yder nødhjælp og forebygger katastrofer. Vi bekæmper vold, overgreb og mobning. Vi sikrer skolegang, opbygger fællesskaber og styrker børns modstandskraft. Vi arbejder politisk for de dårligst stillede børn og skaber debat om børns livsvilkår.

Siden 1945 har vi arbejdet for at styrke børn og unge i udsatte positioner og deres muligheder for et godt liv, hvor de trives, lærer og udvikler sig. Red Barnets arbejde i Danmark foregår både gennem frivillige og fagpersoner med aktiviteter, oplysning og rådgivning.

Grundlaget for Red Barnets arbejde er FN's Børnekonvention, og vores tilgang er derfor rettighedsbaseret og børneinvolverende.

mandagmorgen

TÆNKETANKEN

Vi er en politisk uafhængig tænketank, der skaber indsigt og løsninger for mennesker og samfund. Vi arbejder systematisk, involverer bredt og står altid på et solidt vidensgrundlag. Vi formidler altid indsigter og løsninger på en enkel og engagerende måde.

Vi sætter fokus på de komplekse problemstillinger, der kræver nye perspektiver og nye løsninger. Det sker altid i tæt samarbejde med vores partnere, som er offentlige, private, faglige, filantropiske og frivillige organisationer og virksomheder, som gerne vil forstå og bidrage til udviklingen af vores samfund.